

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 12 februari 2007*§ 3 Interpellation om ombildning av hyresrätter till bostadsrätter i praktiken
(nr 2006:32)*

Anförande nr 1

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Tack för svaret. På åtminstone fyra av de sex frågor jag ställde är det inte så mycket svar, trots att frågorna var av principiell karaktär.

Det handlade för det första om att avskaffandet av kommunala hyresfastigheter i innerstaden, oavsett pågående hyresförhandlingar, innebär att hyrestaket försvinner. Det hyrestaket sätter de allmännyttiga bolagen med det bruksvärdeshyressystem som vi har. Marknadshyrorna blir då möjliga. Om det är bra eller inte vill inte borgarrådet Alvendal svara på, men tystnaden kanske är svar nog.

Den andra frågan gällde förskolor och kommunal verksamhet som får problem i många fall vid ombildningar när bostadsrättsföreningarna hellre vill ha annan verksamhet. Borgarrådet Alvendal tror att det skulle vara en tillräcklig lösning att avtal som man tidigare har slutit med föreningarna säger att bostadsrättsföreningen inte får säga upp avtalen de första fem åren. Vad händer sedan, undrar man.

I innerstaden finns faktiskt så gott som alla förskolor i lägenheter. När de ligger i bostadsrättsföreningar vet vi – så är det i alla fall i den stadsdel där jag är verksam – att det står på dagordningen att man vill säga upp dem och ha annan verksamhet och att man vill kunna sälja lägenheterna. För detta blundar borgarrådet i sitt svar.

Alvendal har ett löfte om hyrsparlösning där delar av hyran ska sättas av för köp av fastigheten. Det har tydligen avgivits ett sådant löfte utan att man har undersökt de juridiska förutsättningarna för detta. Det kommer naturligtvis att innebära att vissa hyresgäster gynnas med subventioner medan andra inte får sådana. Det blir en variant på de borgerligas tidigare underpriser på hyresfastigheter som man har sålt till bostadsrättsföreningarna. Att gynna vissa medborgare på det sättet är helt klart olagligt. Att ständigt försöka trixa fram olika subventioner för att åstadkomma ombildningar tycker jag visar vilken hållningslös grundsyn man har på Stockholmarnas egendomar.

Den fjärde frågan handlar om ifall det kommer att byggas några hyresrätter eller inte med det här systemet. Med marknadshyror på nyproduktionen kommer naturligtvis efterfrågan på hyresrätter att minska. Mark för byggnation av hyresrätter ska säljas till marknadspriser. Avskaffade subventioner driver också upp bygg- och boendekostnaderna. Jag menar att bostadsrätterna med det system som de borgerliga vill in-

föra kommer att bli överlägset billigast att finansiera och bygga. Det kanske många tycker är bra. Men om man hyllar principen att det ska vara mångfald i bostadspolitiken med olika upplåtelseformer tycker man ju att detta är negativt.

Borgarrådet har svarat mer ingående på två frågor. Dem hinner jag inte gå in på i detta inlägg. De gäller bostadsrättsföreningarnas roll vid ombildningarna. Det är oerhört intressant.

Anförande nr 3

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att det har blivit något av en akilleshäl för Socialdemokraterna att vi från den borgerliga sidan erbjuder hyresgäster möjlighet att köpa sitt boende. När man tar reda på vad de boende själva tycker och vill ser man att 40 procent av de boende i kommunala lägenheter i ytterstaden vill äga sitt boende. Det är väldigt tydligt att Socialdemokraterna tycker att det är oerhört frustrerande och försöker skjuta håll på alla idéer som på ett eller annat sätt skulle underlätta för människor att äga sitt boende och därmed få egen makt och inflytande.

Hyrsparlösning som vi har kallat det var inget löfte. Det är förslag på hur man skulle kunna underlätta för människor som inte har så mycket kontanter på banken att köpa sitt boende. Det är något som man möjligen, ur en historisk aspekt, tycker skulle kunna tilltala Socialdemokraterna, men ni för en politik där människor utan stora kapital ska bo i hyresrätt.

Vi försöker hitta nya sätt för människor utan stora kontanter att kunna äga sitt boende och göra en investering för framtiden.

Jan Valeskog är orolig för den kommunala verksamhet som bedrivs i en del av de fastigheter som kanske kommer att säljas. Den stora skillnaden mot förra gången är att det inte alltid skrevs så långa kontrakt med de sociala verksamheterna och den pedagogiska verksamheten. Det kommer att göras nu i de fall där det passar. I andra fall ser jag positivt på att staden eller andra privata aktörer går in som medlemmar i bostadsrättsföreningen. På så sätt kommer man att ha tillgång till lokalerna under överskådlig framtid.

Jag är inte speciellt orolig för det som Jan pratade om eftersom jag märker att det finns ett stort sug efter att lösa olika typer av problem i bostadsrättsföreningarna.

Jag tycker att det är sunt att vi har tagit bort de subventioner – de investeringsbidrag – som staten gav till kommuner och bolag som byggde hyresrätter. Det är inte speciellt sunt med sådana subventioner, i alla fall inte kostnadsmässigt. Mycket tyder på att subventioner, det vill säga att man får betalt per hyreslägenhet, i sig gjorde att priserna på byggandet steg ganska väsentligt. Jag tror att en kombination med skattesänkningar inom bostadssektorn är en mycket bättre lösning för hyresrättens framtid.

Anförande nr 4

J a n V a l e s k o g (s): Man undrar hur insatt borgarrådet är när det gäller juridiken kring lokalhyror när hon säger att man ska ordna avtal för lokalinnehavarna för

överskådlig framtid. Det låter fantastiskt. En hyrsparlösning som skulle gynna vissa av stadens medborgare med kraftiga subventioner, men inte alla, är ju direkt olagligt.

Jag tar båda svaren som avdelningen för fria fantasier.

När man läser resten av interpellationssvaret undrar man om borgarrådet Alvendal är Sveriges mest naiva kommunalråd. Borgarrådet tänker ombilda fastigheter med betydande underhållsbehov i ytterstaden till bostadsrättsföreningar med upp till 40 procent kvarboende hyresgäster. Stambyten, betongskador och utnötta platta tak gäller för en stor del av fastigheterna i ytterstaden. De tilltänkta bostadsrättsinnehavarna tar betydande ekonomiska risker.

Man bygger motsättningar bland de boende där drygt hälften av grannarna blir hyresvärdar för de kvarvarande hyresgästerna. Välviljan hos de grannar som utgör styrelsen för fastigheten avgör i praktiken boendekvaliteten för hyresgästerna. En fördel med bostadsrättsföreningen är att man kan utföra en hel del arbete själv. Det kan vara underhållsarbeten, städning och annat. Det spar pengar. Det bygger på att de boende ställer upp. Att då minska urvalet för detta till de kanske 60 procent av de boende som väljer att gå med i ombildningen är en mycket dålig start.

Bristande kompetens i styrelserna gör att man blir farligt beroende av konsulter i branschen. Att driva en bostadsrättsförening är som att driva ett mindre företag och innebär ett stort ansvar.

I svaret säger borgarrådet: I de fall där det saknas ortsprismaterial för exklusiv försäljning till bostadsrättsförening under ombildning ska värdering i stället göras som om fastigheten såldes som förvaltningsobjekt.

Det innebär ju att det inte har varit några ombildningar utan man ska sälja dem som hyresfastigheter och inte ha det normala tillägget på ungefär 15 procent på priset som man har när man säljer till en bostadsrättsförening. Det motsvarar värdet på avdragsrätten för bostadsrättssköparna. Det kommer alltså inte att gälla i ytterstaden.

Det visar att borgarrådet avser att sälja till underpris för att åstadkomma en ombildning, helt i strid med kommunallagen om lika behandling av medborgarna.

Om man tänker på historien kring den här frågan undrar man om de som kommer att få de längsta näsorna kanske är de folkpartister och kristdemokrater som var upprörda över att allmännyttan försvinner i innerstaden. De hade köpt det här alvendska upplägget. Det kommer att visa sig att det bara är i innerstaden och i närförort som ombildningar kommer att ske.

Anförande nr 5

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Man blir lika road varje gång man hör Kristina Alvendal säga att bostadsrättsomvandling skulle vara en akilleshäla för oss socialdemokrater. En av våra akilleshälar är att vi vill att alla stockholmare ska ha möjlighet att bo överallt i hela Stockholm, alltså även i Stockholms innerstad, på Östermalm och i Vasastaden – där Alvendal för övrigt själv bor. Där finns i dag bara fem procent allmännytta.

Den aktuella statistiken visar också att av de intresseanmälningar som har kommit in ligger 134 bostadsrätter i Stockholms innerstad och 39 i ytterstaden. När vi pratar om ytterstaden pratar vi inte om Järva, även om den sittande majoriteten har lagt ned en del pengar på att också få Järva-folket och den absolut ytterstaden att omvandla sina allmännyttiga lägenheter. Nej, de ligger i Aspudden, Liljeholmen och Alvik. Vi har några undantag. Det är några radhus i Akalla och sjöutsikt i Hässelby Strand.

Det är vår akilleshäla. Vi vill ha blandade upplåtelseformer. Vi vill att det ska finnas både bostadsrätter och hyresrätter över hela staden. Det är så tragiskt att ni väljer taktiken att gynna dem som bor i innerstaden och ser till att några få, på bekostnad av alla stockholmarnas resurser och det som redan finns i allmännyttan, försvinner. Möjligheten försvinner för unga människor som inte har rika föräldrar att bosätta sig i Stockholms innerstad.

Det som känns allra tråkigast är de allra mest uppmärksammade köpen. Det är erfarenheter från er förra mandatperiod. En socialdemokratisk minister avgick på grund av detta. Om man ser på summorna var det så här. Hon köpte sin lägenhet, förra gången ni sålde ut, för 2,2 miljoner. Hon sålde den för någon månad sedan för 7,7 miljoner. Hon gjorde alltså en privat vinst på 5,5 miljoner. Man kanske ska säga tvärtom. Det var en ren stöld från stockholmarna på en enda individ. Det var en av 12 000 lägenheter som försvann i Stockholms innerstad. Det är alltså ytterligare 11 999 som har snott miljoner av stockholmarnas gemensamma egendomar.

Frågan kvarstår från interpellanten: Hur ska ni kunna hantera det här med ytterstaden? Kontoret i Rinkeby i alla ära, men det visar ännu inget som helst resultat. Det är tragiskt att se.

Jag väddar till er att inte fortsätta att på stockholmarnas bekostnad göra er av med det som är vår gemensamma egendom. Jag är väldigt stolt över att socialdemokratin har varit med och byggt upp Stockholms allmännytta.

Anförande nr 6

S u s a n n a B r o l i n (v): Fullmäktige! Det är intressant att interpellanten Jan Valeskog skriver ett antal konkreta frågor som han faktiskt vill ha svar på. Det är frågor som är viktiga för vår framtida bostadsmarknad i Stockholm.

Först försöker man svara på frågorna i det skriftliga svaret. Det har inte det djupaste innehållet, men någorlunda. När det kommer upp i debatten blir det bara något allmän prat om akilleshäla för Socialdemokraterna.

Jag tycker att det är ett trist sätt att hantera sådana här viktiga frågor.

Vi ska titta på vad de boende själva tycker, säger borgarrådet Alvendal. Om vi tittar på vad de boende tycker är det väldigt olika, precis som Teres Lindberg sade. Det beror på vilket område man bor i. Det vet vi av de handlingar vi har fått till exempel från Familjebostäder. Ytterstaden representeras av Bromma och Årsta. Jag vet inte om de representerar det som är genuint för ytterstaden.

Om vi sedan tittar på vilka som vill söka ser vi att det inte heller är alla i dessa områden. Det är inte pensionärerna. Det är inte de som har en svagare social ställning. Det är inte de som inte har en säker inkomst. De tycker att det är tryggt med hyresrättsformen. Många är rädda för den politik som förs nu och för att det ska bli en social bostadsmarknad som ännu mer segregerar dem som har från dem som inte har.

Det är också intressant eftersom vi under många år har haft internationella besök som har tittat på hur Sverige har lyckats ha en så bra bostadsmarknad med en blandad befolkning. Nu förstärker vi och går åt helt fel håll.

Jag saknar fortfarande svar på hur man ska ge förskolor och annan social verksamhet en garanti. Det är inte klart att bostadsrättsföreningarna vill ha kommunen som delägare. Det finns ingenting som säger att vi kan ha kvar lokalerna om vi vill byta verksamhet. Det här har vi pratat om förut. Vi har fortfarande inte fått något svar. Jag vet att man väntar på det på de förvaltningar som ska hantera detta.

Till sist vill jag säga att det kanske inte är ägandet som är det viktigaste, utan det är att ha en bra boendemiljö. Det är trist att Stockholm har börjat ge upp intentionen att förbättra boendemiljön och att det i stället har blivit en fråga om bankaffärer och ägande. De som står här utanför är upprörda över att man ska bygga E 18 precis utanför de områden där man säger att man ska köpa sina hyresrätter.

Anförande nr 7

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Den ena socialdemokraten går upp i talarstolan och hyllar allmännyttan som ovärderlig och säger att hon är stolt över att Socialdemokraterna har bidragit till att bygga allmännyttan. Den andra socialdemokraten går upp i talarstolen och säger att allt är fallfärdigt. Det måste ju rimligen betyda att Socialdemokraternas historia när det gäller att bygga i allmännyttan inte är så väldigt bra.

Det är väl som vanligt. Man talar med kluven tunga inom socialdemokratin.

Jag hamnar någonstans mitt emellan. Det är ju naturligtvis så att det i många miljonprogramsområden finns fastigheter som är i behov av upprustning. Något annat har jag inte sagt. Men det finns också fastigheter som är helt nyrenoverade, och det finns fastigheter som är i behov av en mindre ansiktslyftning.

Fastighetens skick kommer naturligtvis att påverka priset. Det är självklart. När vi gör värderingarna är det bra att vi tar hänsyn till ortspriser och teknisk besiktning så att prissättningen blir så bra som möjligt.

Det handlar inte om någon utförsäljning. Det är ingen underprissättning. Vi kommer att sätta priser som är en bra affär för stadens bostadsbolag. De pengar som kommer in kommer vi att satsa på att bygga nytt. Vi kommer att bygga nya lägenheter. Jag tycker att det är ett jättebra sätt att förvalta det kapital som har vuxit under många år. Man säljer en fastighet, gör en reavinst och investerar pengarna i nya lägenheter.

Det gjorde inte den tidigare majoriteten. Man förstår inte riktigt den kopplingen. Det gör framför allt inte Teres Lindberg enligt det anförande hon höll.

Om staden blir medlem i en bostadsrättsförening är det väl självklart att man disponerar lokalen. Har du hört talas om bostadsrättsinnehavare som blir uppsagda? Det händer inte speciellt ofta. Det är ett sätt att se till att verksamheten långsiktigt bevaras.

Jag tror inte att friköpskontoret är det allena saliggörande för att ytterstadsinvånarna ska få information, men jag tror att det är en viktig del i att ge bra information. Vi kommer att fortsätta att satsa på information i förorten. Man kan konstatera att i dagsläget har ungefär hälften av hyresgästerna i ytterstaden anmält intresse och ansökt om att få köpa sin fastighet. Det tycker jag är positivt.

Jag vill bara fråga Teres Lindberg vad hon menar med blandade upplåtelseformer och att man är för det. I vissa delar av Järva är det 90 procent kommunala hyresgäster. I Grimsta är det 100 procent kommunala hyresgäster. Är det valfrihet å la Socialdemokraterna?

Anförande nr 8

J a n V a l e s k o g (s): Jag har inte sagt att fastigheterna är fallfärdiga. Jag kan bara konstatera att de är byggda i slutet av 60- och början av 70-talet och enligt underhållsplaner behöver byta stammar med mera. Det innebär stora kostnader. Det är ett stort ansvar att ta över detta som bostadsrättsförening. Det är ett gäng amatörer. Det finns visserligen professionell hjälp att få, men det är alltid stora risker med stora ombyggnationer. Vi tycker att det är särskilt anmärkningsvärt att Alvendal tror att det räcker med 60 procent av de boende för att driva en bostadsrättsförening. Man har 40 procent hyresgäster och får låna upp pengar för dem i föreningens namn. Man tar ekonomiska risker. Man ska vara ansvarig som hyresvärd med allt vad det innebär av konflikter och problem. Det är alltså inte proffs vi pratar om.

Man ger dem sämsta möjliga start med ett stort underhåll och en liten andel boende som går med i föreningen. Bostadsrättsförening är en utomordentlig boendeform, men att ge sig in på det med ett sådant här upplägg är att förstöra möjligheten att lyckas. Man kommer naturligtvis att inse de ekonomiska riskerna, och man kommer att inse de andra problemen. Jag tror att det bara kommer att bli någon enstaka ombildning utom i innerstaden och närförorterna.

Allt tal om att det ska motverka segregationen att man genomför detta är bara tomt prat. Det var därför jag pratade om borgarrådet som ett av landets mest naiva borgarråd eller kommunalråd. Har borgarrådet verkligen den här uppfattningen eller är det ren taktik? Gäller det bara att få med sig folkpartister och kristdemokrater som tidigare var tveksamma till att ombilda i innerstaden? De gick med på den här missionen och att det här var lösningen på segregationsproblemet. Verkligheten kommer att visa hur det går.

När det gäller värdering av priserna står det faktiskt i ditt svar att de ska säljas som förvaltningsobjekt, det vill säga som hyresfastigheter. Det säljs inte någonstans hyresfastigheter som förvaltningsobjekt. Man har tillägg på ca 15 procent när de säljs

till en bostadsrättsförening. Ska ni ge subvention med 15 procent? Det är ungefär det värde som avdragsrätten motsvarar när enskilda får köpa. Det tänker ni frångå av ditt svar att döma. Man ska hela tiden ha subventioner för att lyckas med detta. Ni måste väl ändå följa lagen och se till att medborgarna behandlas lika? Ni kan väl inte ha dolda subventioner?

Det är skillnad om staden som har många lägenheter med förskolor – både privata och kommunala – har lokalhyresgäster. De har inte alls samma besittningsskydd som en enskild individ som hyr en lägenhet. Under den förra mandatperioden var det åtminstone tre fall på Norrmalm där man förlorade sina förskolor. De kunde inte fortsätta därför att de blev uppsagda i samband med ombildning.

Anförande nr 9

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Kristina Alvendal! Du frågade vad vi menar med blandade upplåtelseformer. Jag tycker att jag har tjatat i fyra år om vad vi menar, men jag kan säga det en gång till.

I 50 årstid har Socialdemokraterna i den här staden drivit tesen att vi vill att ett bostadsområde ska bestå av ungefär en tredjedel allmännytt, en tredjedel privat hyresrätt och en tredjedel bostadsrätt. Det tycker vi är blandade upplåtelseformer.

Det finns ett undantag historiskt. Det var när miljonprogrammen byggdes under 70-talet. Man kan ju sja mycket om varför det blev som det blev och varför det inte har gjorts något åt det. När vi har byggt nytt i ytterstadsområdena har vi så långt det har gått försökt att kompletteringsbygga med bostadsrätter där det har varit mycket hyresrätter. Vi har, till skillnad från er, försökt att bygga hyresrätter i innerstaden därför att det har varit väldigt mycket bostadsrätter här.

Förra gången som ni styrde hade man också en massiv utförsäljning och det gjordes väldigt lite upprustningar. Det är nu ett stort behov av upprustningar. Det är också något som vi oroar oss över. Hur ska bolagen agera när det gäller upprustningar i samband med bostadsrättsomvandling? Hur får man ihop det rent bolagsekonomiskt?

Under den förra mandatperioden bjöd Annika Billström och jag in gruppledarna, inklusive din egen, för att diskutera hur vi ska hantera ytterstadsdelarna. Ni var helt ointresserade. Ni ville inte ens prata om att omvandla i vissa stadsdelar eftersom det inte låg i ert intresse. Ni vill inte säga som det är.

Det är faktiskt hyckleri att inte säga att det handlar om att permanenta segregationen och att det handlar om att göra staden som ett schackbräde där de fattiga bor i den ena stadsdelen och de rika i den andra. Det är det det handlar om, ingenting annat.

När vi pratar om blandade upplåtelseformer pratar vi om både innerstaden och ytterstaden. Vi tycker inte att det är sjyst att innerstaden ska vara ett reservat för dem som har pengar och har råd och har tillgång till tre, fyra, fem miljoner att köpa lägenhet för. Det tycker vi inte är blandade upplåtelseformer. När vi pratar om blandade upplåtelseformer pratar vi om att bryta segregationen och se till att alla människor kan bo överallt.

Anförande nr 10

S u s a n n a B r o l i n (v): Jag vill återigen påpeka att vi faktiskt inte har fått något svar på hur vi ska trygga de sociala verksamheterna när bostadsrättsföreningarna säger: Nej tack. Vi är inte intresserade av att ha med er.

Man kanske har intresse av att ha lokalerna till något annat. Hur ska vi trygga verksamheten när vi vill byta verksamhetsform i dem? Då gäller inte kontrakten längre. Det finns det ett otal exempel på. Jag vore oerhört tacksam om vi kunde få svar på det.

Jag reagerar på att man säger att det är sunt att avskaffa de statliga subventionerna när det gäller hyresrätterna. Vad är det som är sunt när flera byggföretag säger att man inte har råd och möjlighet att bygga hyresrätter? Är det kanske det som är sunt att vi inte ska ha det?

I nästa mening säger man att skattesänkningar är sunt. Vad är det som är så sunt med att vi sänker fastighetsskatten - lite när det gäller hyresrätt, betydligt mer när det gäller bostadsrätt? Den stora subventionen är att man tar bort villaskatten. Vad är det som är så sunt i denna segregerade politik?

Anförande nr 11

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår inte vad som inte går att förstå när det handlar om lokaler som vi i staden behöver. Stadsdelsförvaltningar och privata aktörer som hör av sig hit förstår, men socialdemokrater och vänsterpartister förstår uppenbarligen inte.

Det handlar om att man i de fall där det passar verksamheten skriver långa kontrakt. I vissa fall, där det inte fungerar men där staden tycker att det är bra att vi har kvar tillgången på lokaler, blir staden medlem i bostadsrättsföreningen. På så sätt har man möjlighet att ha lokalen under all framtid, om man vill.

Om bostadsrättsföreningen inte går med på det blir det ingen försäljning.

Det är alltid skojigt när vänsterpartister jämför skattesänkningar med subventioner och olika typer av bidrag. I stället för att ta från människor och ge tillbaka är det väl bättre att man tar mindre och slipper rundgången med att ge tillbaka. Du frågar vad det är för sunt med att sänka fastighetsskatten. Det sunda är att folk inte drivs från hus och hem för att de inte har råd att bo kvar. Det tycker jag är en bra politik. Den hoppas jag att alliansen kommer att slå vakt om.

40 procent av dem som bor i ytterstaden, i allmännyttan, vill äga sitt boende. Ni har under alla de år då ni har haft möjlighet att påverka situationen, framför allt på riks-nivå, förvägrat människor att äga sitt boende i ytterstaden. Teres Lindberg säger att man minsann har försökt få folk att bygga lite annorlunda och få blandade boendeformer. Hur tycker du att det har gått i Grimsta där det är 100 procent kommunala hyresrätter?

Det finns en del att prata om. Du sade att du inte ville prata så mycket om det. Du sade att man kan prata si och så om det. Jag vill gärna prata ”så” om det.

Det är helt obegripligt att Socialdemokraterna i Stockholm totalt har brutit med Socialdemokraterna i Malmö och Göteborg. Där jobbar man aktivt med omvandling i ytterstaden. Nu säger Teres Lindberg plötsligt att man är för att ombilda i ytterstaden. Samtidigt röstar ni emot det i alla sammanhang så det är ingen som tror på er. Framför allt trodde inte väljarna i ytterstaden på er. De röstade i stor utsträckning inte på er den här gången.

Ni säger nej till människor i ytterstaden som vill äga sitt boende. Människor som i dagsläget inte har någon valfrihet vill vi ge möjlighet att äga sitt boende eller bo kvar i hyresrätten, om man vill. Det är den stora skillnaden mellan din och min politik.

Anförande nr 12

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag blir helt full i skratt. Jag får börja med att dementera. Det är inte första gången som Alvendal står här i salen och ljuger om detta. Det är inte så att man i Malmö och Göteborg säljer ut lägenheter. I Göteborg har man valt att på försök välja ut några bostadsområden – några få hundra lägenheter – som man skulle kunna tänka sig att sälja ut om hyresgästerna är intresserade. Man har valt områden där man tycker att det är mycket hyresrätter för att kunna omvandla dem om hyresgästerna vill. Det var just sådant som vi ville prata med gruppledarna om.

Det tycker vi är intressant att titta på. Ni gör precis tvärtom. Vi vet effekten och vi ser det av intresset på anmälningar. Ni låter innerstaden bli ett reservat för dem som har pengar och är rika. Jag tycker att det är tragiskt.

Du har fel när det gäller Grimsta. Vi har till och med fullmäktigeledamöter som bor i bostadsrätt i Grimsta.

Man blir ännu mer förvånad när man hör dig säga att det inte är ett problem med lokaler och förskolor. Problemet med att klara barnomsorgsgarantin i innerstaden under den förra mandatperioden var ju just lokaler. Bostadsrättsföreningarna ville inte tillåta dem. De ville ha dem som betalade bra mycket mer. De ville ha marknadspriser på sina hyresintäkter och inte låta barnomsorgen vara hyresgäster. De hade inte möjlighet att betala så mycket som man kunde få om en IT-byrå eller en annan firma flyttade in.

Du säger att man skulle bli medlem i en bostadsrättsförening. Såvitt jag vet är det inte helt okej att juridiska personer är medlemmar i en bostadsrättsförening. Det finns alltså inte lagtekniska möjligheter.

Vad var det Valeskog sade? Sveriges mest naiva borgarråd.

Anförande nr 13

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Det var mycket på en gång. Teres Lindberg talar med högre tonläge och större bokstäver ju mindre hon har att säga. Nu var det många ord som inte sade något.

Något var dock lite märkligt. Menar du på allvar att juridiska personer inte kan vara medlemmar i en bostadsrättsförening? Enligt vilken del av den svenska

lagstiftningen är det så? De kan vara medlemmar och de är det i ganska stor utsträckning.

Om du desperat försöker skyla över fyra års totalmisslyckande när det gäller integrationspolitiken med att hänvisa till lagstiftning som du har missuppfattat råder jag dig att sluta med det. Det fungerar inte.

*§ 4 Interpellation om stadens representation och arbete i Fortum Värme Holding
(2006:34)*

Anförande nr 14

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 15

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Tack för svaret. Jag konstaterar med anledning av svaret att det var ett allvarligt misstag av den tidigare borgerliga majoriteten att skapa ett privat monopol på fjärrvärmeområdet. Det har kostat stockholmarna mycket pengar, 1 500 – 2 000 kronor per hushåll och år av skattade pengar. Det är ganska mycket. Att i avtalet skriva in att prissättningen ska kopplas till oljepriset när fjärrvärme till 75 procent produceras av förnybara energikällor var också ett stort misstag.

Skatteväxlingen som bara påverkar priset på fossila bränslen har inte alls i formell mening inneburit några påtagliga kostnadshöjningar för produktion av fjärrvärme. Att skylla den 50-procentiga höjningen av fjärrvärmepriset på skattehöjningar blir ganska missvisande.

Det avtal som Cederschiöld till varje pris ville göra upp med finska Fortum och inte med svenska Vattenfall är enligt min uppfattning oskäligt. Fastighetsägarna har viss rätt att vara upprörda över Moderaternas och de borgerligas försäljning av Fortum. Företaget är också anmält till Konkurrensverket. Det finns också en statlig utredning av de privata monopolen som, vad jag vet, inte har fått någon politisk behandling.

I svaret påstår Axén Olin något fantasifullt att man efter valet har tagit ett fastare grepp om styrning av företaget. Det är möjligtvis en from förhoppning när det gäller ändrad kursriktning. Ledamöterna är ju bundna av avtal, oavsett ledamöternas partifärg.

Borgarrådet har inte med ett ord kritiserat Fortum för att man topprider stockholmarna med de kraftiga höjningarna genom de förmånliga avtal man sitter med. Man kan undra hur Axén Olin anser att man ska agera i fortsättningen. Ska avtalen fortsätta att gälla, eller anser Axén Olin att de bör omförhandlas?

Min fråga är alltså: Ska man omförhandla avtalen eller ska man fortsätta på den inslagna linjen att fjärrvärmepriserna ska öka i takt med att oljan och andra energikällor ökar i pris? Fjärrvärme är en produktion som är väldigt billig och förmånlig att åstadkomma. Det är en väldigt miljövänlig energiform som vi kan glada över att ha. Kostnadsmässigt är det problem.

Anser du att vi bör omförhandla avtalet eller är du nöjd med det som det ser ut?

Anförande nr 16

Borgarráðet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Nu ställde Jan Valeskog en ny fråga. Jag försöker, åtminstone till att börja med, att hålla mig till dem du ställde i interpellationen.

Värmekostnader, Fortum och elpriser är något som bekymrar många människor. Jan Valeskog har därför i en interpellation ställt tre frågor till mig. Den ena handlar om hur ledamöterna ska agera för att bromsa fjärrvärmesatserna i Stockholm – eller rättare sagt om de bör göra något för att bromsa eller stödja fortsatta höjningar.

Precis som jag har skrivit och kan understryka här har fjärrvärmepriserna de senaste 10 åren höjts med 4 procent varje år, om man räknar ut en snitthöjning. I konsortialavtalet, som alla parter har skrivit under, framgår det mycket tydligt att Fortum ska drivas affärsmässigt, rationellt och effektivt. Man ska ha stark miljöprofil, men man ska också vara marknadsmässig.

När det står hur man ska sätta priserna är det den grund som Fortum använder sig av i dag. Man sätter dem gentemot marknadens priser. I Fortums fall är det gentemot de billigaste alternativa värmekällorna.

Jan Valeskog känner säkert också till, även om han inte säger det från talarstolen, att Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet har höjt energiskatterna i landet med 160 procent de senaste tio åren. Under samma tid har Fortum höjt fjärrvärmepriserna med 4 procent per år. Om Fortum hade följt energiskatthöjningarna skulle de ha höjt priset med 16 procent varje år. Det har de inte gjort. De har ändå hållit priset på en rimlig nivå för att inte vara för dyra för kunderna.

Om någon är skyldig till att vi har höga fjärrvärmekostnader i det här landet och i den här staden är det den socialdemokratiska regeringen påhejad av Miljöpartiet och Vänsterpartiet – inte Fortums styrelse.

Anförande nr 17

J a n V a l e s k o g (s): Jag ska ge Axén Olin rätt på en punkt. Det är nog inte Fortums styrelse som är skyldig till detta. De är ju bundna av de avtal som ligger, oavsett om de representerar staden eller finska Fortum. Skyldiga är ju tidigare moderata finansborgarråd med en borgerlig majoritet i spetsen. Det är de som har åstadkommit de här avtalen.

Fyra procent per år är en helt annan matematik än den som jag har använt mig av som visar 50 procent på sex år. Vi kan kolla upp det. Jag tror inte att din siffra stämmer. Då hade det inte varit så farligt. Det är betydligt högre belopp. Det här är naturligtvis oerhört allvarligt.

Du påstår något som är särskilt intressant när det gäller skatterna, och det kanske är kärnan i det här. Man har utformat ett avtal som innebär att man i takt med att skatterna höjs på oljan får höja priserna. Produktionsmixen när det gäller fjärrvärmeproduktion är alltså till 75 procent förnybara energikällor. Det är bara en liten andel.

Det har att göra med det amatörgång som det moderata finansborgarrådet har anlitat för att skriva det här avtalet med finska staten. Det fick ju inte vara svenska staten. Vattenfall var ju förbjudet att vara med i detta. Om man ska vara strikt egoistisk hade det väl varit bättre att de här miljarderna hade hamnat hos svenska staten i stället för hos finska staten.

Gör inte om misstaget. Sälj inte ut Stockholm Vatten och skapa nya privata monopol som pungslår stockholmarna på deras pengar. Vi borde lära oss något av den här mycket olyckliga historien som ni har ställt till med med höjda priser för medborgarna på mellan 1 500 och 2 000 kronor per hushåll och år på skattade pengar. Det är stora pengar för många hushåll.

Fortum borde kanske ha bland landets lägsta fjärrvärmepriser med de stordriftsfördelar man har, men har bland landets högsta.

På grund av det gäng amatörer som var inblandat sitter styrelsen låst vid detta. Det inser jag också. Det var därför jag frågade om du är beredd att omförhandla avtalen. Det får vi föra vidare diskussioner om. Vi får hoppas att det blir flera diskussioner i den här församlingen kring de här frågorna. Energifrågorna är oerhört viktiga.

Kompetensen kring de här frågorna är ett problem också när det gäller planering av energiförsörjning i regionen. När kommunerna gör sig av med energibolagen måste man ändå se på framtiden och se hur man ska försörja med värme och el. Det är stora och viktiga frågor som vi alltför sällan diskuterar i den här församlingen numera.

Det är ett problem, även om vi gör energiplaner som är ganska allmänt hållna.

Anförande nr 18

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Energifrågorna är viktiga. Det vill jag understryka. Energialstringen i Sverige och i hela världen vet vi hänger intimt samman med en rad miljöproblem, inte minst på lång sikt. Det är bra med fjärrvärme. Då kan man stoppa in vad man vill i ena änden och ta det som är bäst för miljön.

Nu säger Axén Olin att Fortum ska vara marknadsmässigt. Då ser vi hur det går. Vi har Fortums höga taxor.

Jag gör det här inlägget mest som ett vittne. Jag ser vad som håller på att hända i omgivningen. Jag bor i Traneberg-Minneberg. Överallt hör man bergborrarna. De slarar. Man installerar så kallad bergvärme. Man tar varmvatten från djupbrunnar och via en värmepump som drivs med elektricitet – alltså kärnkraft – körs värmen upp i nätet. Det blir alltså billigare än att bara haka på nyligen anlagda fjärrvärmeledningar till samma område alldeles utanför husen.

Det är vansinnigt! Det är ansvarslöst av er ansvariga att titta på när en sådan utveckling fortgår i denna stad.

Är det samhällsekonomiskt vettigt att dra ut fjärrvärme och inte använda den? Är det bra för miljön på sikt? Nej, jag tror inte att det är bra.

Taxorna måste sänkas. Det måste införas någon typ av regleringar som gör att där det dras fram fjärrvärme ska man ansluta sig till den om man tidigare har oljeeldning eller lokal uppvärmning.

En ytterligare fördel med Fortum, Stockholms Elektricitetsverk som det hette för länge sedan, var att vi kunde använda det och fick inkomster till kommunen som kunde användas till allas bästa. Nu försvinner inkomsterna till Finland. Där gör de inte oss någon glädje.

Det system som i dag råder på energiområdet måste starkt ifrågasättas både ur samhällsekonomisk synpunkt och miljömässig.

Anförande nr 19

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Jan Valeskog väljer att hålla sig med ganska starka ord när han dömer människor. Kristina Alvendal var Sveriges mest naiva borgarråd och nu är de som har skrivit Fortums avtal naiva amatörer.

Jag är ganska oskyldig till det här avtalet. Man har ändå skrivit ett ganska normalt avtal om att bolaget ska vara marknadsmässig på olika sätt.

Jan Valeskog frågar mig hur man kan säkra framtida energiförsörjning. Det är naturligtvis en intressant fråga. Det påverkar ju prisbilden i högsta grad. Jan känner säkert till att det nu pågår ett antal diskussioner i Fortum kring två nya kraftvärmeverk – ett biobränsleeldat kraftvärmeverk i Värtan och ett i Brista som i huvudsak ska ha avfall som bränsle. Man försöker nu koppla samman Fortums centrala fjärrvärmesystem med det södra för att öka kapaciteten. Det tror jag är det vi ser i vattnet här utanför.

Man diskuterar sedan en tid en LNG-terminal i Nynäshamn. Det är viktiga frågor. Staden har en viktig uppgift i att se till att vi kan sörja för värmebehovet i staden och regionen på olika sätt och hjälpa de bolag som försöker hjälpa till. Vi måste se till att vi har en säker framtid när det gäller energin.

När det gäller möjligheten att köpa tillbaka Stockholms andel i Fortum känner säkert Jan Valeskog till att Fortum har ett bokfört värde av 29 miljarder. Staden har möjlighet att ta upp en förhandling om att i så fall köpa tillbaka Stockholms andel. Det skulle vara ungefär hälften av det bokförda värdet, det vill säga 14-15 miljarder, om Fortum över huvud taget är intresserat av att sälja. Det tror jag inte att de är.

Jag vet inte om skattebetalarna skulle tycka att det är så bra att köpa tillbaka den delen för 14-15 miljarder, eller vad nu summan skulle sluta på.

Det förs självklart sådana diskussioner och staden har möjlighet att ta upp en förhandling om att säga upp avtalet.

Det viktigaste på sikt är att både Jan Valeskog, stockholmarna och svenskarna tittar på hur elpriset påverkas av en socialdemokratisk-vänsterpartistisk-miljöpartistisk regering eller hur det påverkas av en borgerlig regering. Sedan får man välja vilka man tror påverkar elpriserna bäst och försöka välja den regering som man tror

påverkar prisbilder över huvud taget på ett gynnsamt sätt. Man kanske hellre tror på 160-procentiga ökningar igen de kommande tio åren.

Anförande nr 20

J a n V a l e s k o g (s): Det är kanske inte meningen att vi ska ha någon stor energipolitisk diskussion här. Jag kan konstatera att den borgerliga regeringen också fortsätter med skatteväxling.

Jag tror att vi kan vara överens om att prioritera frågor om energiplanering och energiförsörjning och att det är en fråga som måste diskuteras på regional nivå kanske även i Stockholm på ett annat sätt än vad som har skett tidigare.

Det finns mycket att göra. Jag tycker att det vore bra om vi i den här församlingen som i formell mening är ägare av delar av Fortum värme också kan diskutera ägarfrågorna. Det tror jag är det bästa sättet att få intresse för och öka kunskapen kring de här frågorna så att också den styrelse som sitter i Fortum värme får ett stöd i hur man agerar. Styrelsen är ju faktiskt bunden av avtal. På kort sikt är nog ingen orolig över att det kommer att bli några radikala höjningar av fjärrvärmepriserna. Men vi vet inte vad som händer med energipriserna om ett antal år. Det kan bli en europeisk elmarknad med allt vad det innebär så det finns all anledning att se till att de här frågorna finns på dagordningen.

Jag använde faktiskt inte ordet naiv den här gången. Jag sade bara att utformningen av avtalet var amatörmässigt gjord. Det vidhåller jag med tanke på resultatet. Att bannlysa svenska intressen från att gå in i Fortum värme, som man gjorde från den borgerliga sidan, var också ett mycket märkligt agerande.

Vi sitter där vi sitter. Nu gäller det att se till att vi slipper de kraftiga höjningar som har varit under flera år och att vi får en rimlig nivå på fjärrvärmepriserna. Vi behöver ett större engagemang och mer aktivitet för att åstadkomma en bättre energiförsörjning i den här regionen.

*§ 7 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Datum och jobbgarantin*

Anförande nr 21

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag fick faktiskt en åthutning från presidiet för att min fråga var lite för kryptisk. Jag ska väl erkänna att mina erfarenheter från de fyra åren är att de brukar vara ganska kryptiska, även om jag medger att min originalformulering om datum för jobbgarantin kanske inte kvalar in på tio i topp.

Jag hade från början tänkt fråga om borgarrådet Axén Olin minns att hon lovat en jobbgaranti med lön enligt kollektivavtal inom fem dagar. Men det vet jag att hon minns.

Sedan tänkte jag fråga om du minns att du i radion lovade att en plan för hur den här tulipanmarosen skulle komma att blomma ut skulle presenteras innan januari månads utgång. Men då utgår jag från att du minns också det.

Då tänker jag fråga: Är du medveten om att det är den 12 februari i dag?

Anförande nr 22

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Roger Mogert frågar mig om jobbgarantin som jag har utlovat som en modell i stället för bidragsberoende. Det stämmer. Vi har gått till val på att lova detta, och vi tänker införa det. Däremot är jag inte, som Roger Mogert känner till, socialborgarråd under den här perioden, utan det är Ulf Kristersson. Jag vet att stadsdelskontoret håller på att utreda frågan. Man håller på att ta fram ett färdigt förslag som Ulf Kristersson kommer att presentera så fort det är klart.

Exakt vilken vecka man har för avsikt att presentera detta förslag för beslut vet inte jag, och jag ser att Ulf Kristersson inte är i salen, men Roger kan säkert fråga Ulf Kristersson när han kommer in i salen. Men det är säkert inom en relativt kort tid som detta förslag kommer.

Anförande nr 23

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är helt medveten om vem som är finansborgarråd och vem som är socialborgarråd, och jag vill inte vara otålmodig, men ett löfte har ställts ut. Det har ställts ett löfte om att det ska införas en jobbgaranti med kollektivavtalsenlig lön. Det har lovats att det skulle komma senare då den inte dök upp i budgeten eller någon annanstans. Det blev en klapp-på-axeln-garanti. Det skulle presenteras innan januari månads utgång, och nu kommer det ett löfte om att det utreds och att det kanske någon gång i framtiden kommer att komma.

Då undrar jag: Var är den tekniska svårigheten med att anställa folk med kollektivavtalsenlig lön? Var är det som är problem?

Anförande nr 24

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag är jätteglad för Roger Mogerts intresse för denna fråga. Redan när jag var socialborgarråd för åtta år sedan och föreslog detta var intresset från Socialdemokraterna minst sagt väldigt ljummet, för att inte säga iskallt. Sedan hade man fyra år på sig, medan jag var socialborgarråd, och så hade man dessutom fyra år på sig när vi hade förlorat valet och vi hade vänsterpartistiskt socialborgarråd som inte heller var intresserad av att införa en jobbgaranti.

Nu har Ulf KristerSSon varit socialborgarråd i tre månader och några veckor, och förslaget är på väg. Just nu får jag höra att Ulf KristerSSon är på radion och att Ulf KristerSSon kommer hit om en halvtimme, så han kanske kan svara själv var ärendet ligger just för tillfället. Men det är snart dags att presentera förslag på hur vi ska minska bidragsberoendet på olika sätt. Jag är väldigt glad över att Socialdemokraterna äntligen visar intresse för denna reform.

Anförande nr 25

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kan naturligtvis gärna diskutera det med honom. Men det är ett löfte som har ställts ut. Och det är inte löftet att minska bidragsberoendet och bidragsutbetalningarna, utan det är en jobbgaranti med en kollektivavtalsenlig lön inom fem dagar. Jag är väldigt intresserad av det. Om det fanns någonting att följa skulle jag följa det med spänning, men ingenting händer ju.

Fråga nr 2. Planerna för elevrådsombudsmannens verksamhet för 2007

Anförande nr 26

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Min fråga till borgarrådet Lotta Edholm handlar alltså om elevrådsombudsmannen. I utbildningsnämndens interna verksamhetsplan för 2007 nämns ingenting om elevrådsombudsmannen. Vad kommer att hända med den under 2007?

Anförande nr 27

Borgarrådet E d h o l m (fp) Ordförande, fullmäktige! Det är en väldigt spännande verksamhet som har funnits under de senaste åren där vi har gett ett bidrag från Stockholms stad för att man ska kunna ha ett stöd till de elevråd som finns i Stockholms stad. Det finns ett samarbete som inkluderar även en del andra kommuner. Det bidraget kommer att finnas kvar. Jag har träffat representanter som arbetar med de här frågorna. Det är väldigt intressant, tycker jag, att ta del av de erfarenheter som de har av hur skolorna ser ut i Stockholm.

Anförande nr 28

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Om jag är korrekt underrättad avsattes 500 000 kronor till elevrådsombudsmannen under 2006. Hur mycket medel kommer det att finnas för ändamålet under 2007?

Anförande nr 29

Borgarrådet E d h o l m (fp): Samma summa.

Fråga nr 3. Stadens policy för stadsdelarnas föreningsbidrag

Anförande nr 30

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Du är, Kristina Axén Olin, också stadsdelsnämndsborgarråd. Då är det så att i Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade den borgerliga majoriteten den 25 januari enligt en särskild att-sats i sin verksamhetsplanering att ingen fördelning av föreningsbidraget under 2007 får tillfalla Södra Fot. Södra Fot är en teatergrupp, en kulturförening, som har haft stöd av stadsförnyelseprojekt. Det har också haft stöd från kulturförvaltningen. Man har haft en omfattande pedagogisk verksamhet för barn och ungdom.

Beslutet som togs motiverades med att Södra Fot hade en allsångskväll i september med progressiva låtar från 70- och 80-talen som man skämtsamt kallade allsång åt alliansen.

Nu undrar jag om det alltså är den nya majoritetens policy att förenings- och kulturbidrag ska underställas politisk censur. Ska inga verksamheter som har politisk udd få bidrag från staden i fortsättningen, Kristina?

Anförande nr 31

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Självklart ska alla ansökningar prövas på likartat sätt och få likvärdig bedömning. Exakt vad som har skett i Skarpnäck kan jag inte svara på, men det är så att alla ansökningar ska prövas och få en seriös prövning i samtliga stadsdelsnämnder.

Sedan kan det vara lite rörigt, tycker jag, med bidragsansökningar. Jag tycker själv att det borde ses över i staden därför att olika stadsdelar gör olika och olika nämnder gör olika när det gäller uppföljning och granskning och hur man återkommer och vad det är som gäller.

Det finns ingen tvekan om att alla har rätt att söka bidrag, och alla ansökningar ska prövas på samma villkor.

Anförande nr 32

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det verkar underligt att skylla på att det var lite rörigt. Det var en alldeles särskild att-sats som den borgerliga majoriteten skrev om att om Södra Fot söker bidrag ska det inte få något bidrag i framtiden. Det är det som jag vill ifrågasätta. Det är en mycket oroväckande signal, tycker jag, från den borgerliga majoriteten.

Om du tycker att det var ett felaktigt beslut hoppas jag att du diskuterar det med den borgerliga majoriteten i Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Vi hade hoppats att alla partier här i salen kunde vara överens om vikten av att värna yttrandefriheten. Vi ser med

stor oro på konsekvenserna för Liljevalchs. Där finns en vårsalong, det finns ett konstverk där det används en moderat valaffisch. Det ska kanske inte heller få några kommunala bidrag? Det finns många teatrar som spelar pjäser med politisk udd. Det finns samlingslokaler och föreningar där det förekommer olika politisk verksamhet. Att så uttalat skriva att man inte får ha politisk verksamhet för att få bidrag från staden är nästan sensationellt.

Därför menar jag att det är på sin plats att finansborgarrådet ingriper, om du nu inte tycker att de gjorde rätt.

Anförande nr 33

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag kan bara upprepa att alla ansökningar självklart ska behandlas seriöst och på samma sätt. Det ska inte förekomma några att-satser i förväg som censurerar bort vissa föreningar från att söka, utan detta måste självfallet rättas till.

Anförande nr 34

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Det är bra att höra, Kristina. Jag ser fram emot att du ser till att detta rättas till. Menar du att du ska säga till Skarpnäcks borgerliga majoritet att de ska riva upp beslutet? Det har med rätta väckt ganska stor uppmärksamhet i kulturvärlden. Det är första gången på bra många år som man har sett den typen av politisk censur av kultur- och föreningsverksamhet.

Jag utgår från att du tar tag i detta och att det blir tillrättat, som du nu lovade mig.

Fråga nr 4. Integrationsberedningen

Anförande nr 35

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Kommunstyrelsen remitterade i förra veckan ett ärende till Integrationsberedningen. Det är ju oerhört roligt och samtidigt väldigt konstigt. Jag som beredningens vice ordförande hade inte en blekaste aning om när denna beredning börjar jobba, vad den ska jobba med och hur den ska jobba.

Borgarrådet lovade under budgetfullmäktigemöte att en ny instruktion är på väg. Det är över två månader sedan, och nu är vi inne i mitten av februari. Vi har ingen instruktion och ingen information om beredningen heller.

Därför är min fråga: När kommer instruktionen, när börjar beredningen att jobba och vad är det vi ska jobba med?

Anförande nr 36

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Integrationsberedningen är ett beredande organ till kommunstyrelsen. Än så länge har det inte varit några ärenden som har varit aktuella för Integrationsberedningen. Däremot kommer den inom kort att kallas till ett möte. Den nya arbetsordningen handlar i stort om hur vi

jobbar med integrationsfrågor i staden. Där är min ambition att bland annat du i en dialog tillsammans med mig och de andra företrädarna ska vara med och utforma det.

Som sagt kommer du inom kort att kallas till ett möte med Integrationsberedningen. Vi bör genomföra en översyn av hur vi ska jobba inom Integrationsberedningen och med vilka ärenden.

Anförande nr 37

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Tack för svaret fastän det inte säger så mycket om hur ni har tänkt er när det gäller beredningen. För mig verkar det mera vara spel för gallerierna i ett seriöst arbete med integrationsfrågorna.

Vi får väl vara tacksamma om möjligheter att få forma hur den beredningen ska arbeta. Det är det jag har saknat sedan den 1 januari när den nya beredningen tillsattes, att vi inte hört ett ord från borgarrådet. Det finns ingen information på stadens nätplats över huvud taget. Vi som ingår i beredningen ska givetvis få en bättre information så att man vet vad vår uppgift är framöver.

Jag tycker att det är ansvarslöst att man väljer politiker i Stockholms stad, och så vet dessa politiker inte vad de ska göra. Det tycker jag är oerhört lustigt. Bestäm er! Antingen ska den här beredningen jobba, eller också ska den inte finnas och integrationsfrågorna ska ligga någon annanstans. Det vore jättesmakfullt om man ändå kunde få något slags kunskap om det.

Anförande nr 38

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det har gått ungefär en och en halv månad på det nya året sedan Integrationsberedningen tillsattes här i fullmäktige. Det är ett beredande organ till kommunstyrelsen, och det har inte funnits någonting att bereda till kommunstyrelsen i dagsläget. Men jag ser att ungefär en frekvens med möten fyra gånger om året, om det finns någonting att bereda. Men det kan vara så att beredningen ska arbeta med andra saker. Det är det som jag inför det första mötet gärna vill ha en bred diskussion om, vad vi som politiker vill använda Integrationsberedningen till. Väldigt mycket av integrationsarbetet i Stockholm har ju delegerats ut bland annat till stadsdelsnämnderna.

Jag tror att vi ska se det som ganska positivt att vi inte centralstyr allting som har med integration att göra. Integration är ju, som vi vet, väldigt vitt. Det är allt från utbildning till jobb, ja, till väldigt många områden. Väldigt många av sakfrågorna är delegerade ned på verksamhetsnivå.

Anförande nr 39

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Så är det med äldreomsorgen, och trots det har man en äldre nämnd i staden. Det räcker inte som förklaring.

Men borgarrådet har ändå varit borgarråd för de här frågorna sedan oktober, även om beredningen med just de valda politikerna tillsattes först den 1 januari. Då är det väldigt konstigt att det fortfarande ett halvår senare inte ens finns tanke, som det verkar, formad i huvudet.

Men vi får väl se. Vi väntar med spänning från den här sidan när beredningen börjar jobba och vad den ska jobba med. Det är verkligen spännande, Kristina.

Anförande nr 40

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det finns väldigt många tankar och långtgående planer på hur vi ska återupprätta integrationsarbetet i den här staden. Som det har hanterats under de senaste fyra åren är ganska chockartat. Men det tar ett tag att kartlägga, se och mäta och göra uppföljningar på det arbete som ändå har gjorts för att därefter lägga fram en långtgående strategisk plan för hur vi ska klara de stora utmaningar som vi står inför med att klara integrationen här i Stockholm.

Fråga nr 5. Omvandling av hyresrätter i allmännyttan

Anförande nr 41

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Inför valet den 17 september, innan borgarna tog makten i Stockholm, gick de ut och sade att de kommer att omvandla allmännyttans bestånd i Stockholm och främst i ytterstadsområdena. Det som har skett hittills är att det har kommit in intresseanmälningar från 154 föreningar, de flesta i innerstaden och attraktiv närförort. Det handlar om cirka 5 000 eller 6 000 hyreslägenheter som har intresseanmälts för att omvandlas till bostadsrätter. Med den här takten kan det bli tal om att allmännyttan inte finns kvar i de här attraktiva områdena.

Därför vill jag ställa en fråga till Kristina Alvendal: Hur kan du garantera för mig och andra stockholmare att allmännyttans existens inte hotas med er omvandlingspolitik?

Anförande nr 42

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! När ni tog makten, säger du. Jag vill bara understryka för Vänsterpartiet att vi faktiskt blev valda. Det var ingen som tog makten. Vi har fria val.

Det finns ett jättestort intresse. Vi märker det till exempel i ytterstaden och bland boende i de kommunala bostadsbolagen. Det är 40 procent som vill äga sitt boende. Det är ganska fantastiska siffror. Nu får man till skillnad från tidigare möjlighet att ansöka om att köpa sitt boende tillsammans med sina grannar. Jag är jätteglad att vi kan erbjuda det.

Sedan får vi se vad som händer. Vi har fått in ett antal intresseanmälningar både från innerstaden och från ytterstaden. Av antalet hyresgäster som är intresserade är det nästan hälften som bor i ytterstaden.

Det är också så att det kommer att ta tag innan man i en del av områdena i Stockholm uppmärksammar och börjar prata med sina grannar. Det är skillnad att prata med 30 grannar i innerstaden och att prata med 200 grannar i ytterstaden.

Vi gör eventuellt ett antal försäljningar. Jag är helt säker på att vi kommer att göra en del försäljningar till bostadsrättsföreningar, och de pengarna kommer vi att använda till nyproduktion, bygga nya hyresrätter och kommunala hyresrätter. Jag ser framför mig att hyresrätten och de kommunala hyresfastigheterna kommer att finnas kvar i Stockholm. Jag delar inte den oro som Vänsterpartiet har.

Anförande nr 43

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Jag fick inget riktigt svar på den fråga som jag ställde till dig, Kristina.

Det kommer att publiceras en studie som har gjorts av två Uppsalaforskare angående allmännyttan och sociala bostäder, *social housing*, som det heter. Den studien är ännu inte publicerad, men de menar att det finns samband mellan allmännyttans bestånd och sociala bostäder. Kan du verkligen garantera att er bostadspolitik inte kommer att leda till sociala bostäder i framtiden i Stockholm? Jag vill ha ett svar på det. Jag tror att många stockholmare också är nyfikna på det svaret.

Anförande nr 44

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att det är viktigt att slå fast att hyresrätten är en jätteviktig boendeform framför allt i Stockholm som ju är en storstad. Människor har olika preferenser, och att se till att det finns en valfrihet på bostadsmarknaden är jätteviktigt.

Jag tror att de kommunala hyresbolagen, såsom situationen se ut i dag i Stockholm men också med tanke på hyressättningssystem och annat, och den kommunala hyresrätten kommer att ha en viktig roll.

Uppsalastudien pekar ju på risken för *social housing*, sociala bostäder. Där är det viktigt att de kommunala bostadsbolagen fortsätter att bygga både billiga lägenheter och också lite dyrare lägenheter för dem som önskar det med kanske till och med en högre servicenivå. Vi måste helt enkelt bredda utbudet av hyresrätter och standarden på hyresrätter. Jag tror att ett sätt att hantera situationen är att öka valfriheten även inom hyresrätten.

Herr ordförande! Får jag för frågeställaren påpeka att Uppsalastudien konstaterade att Stockholm hade en väldigt stor allmännytta och fanns inte i närheten av *social housing*.

Anförande nr 45

M e h d i O g u z s o y (v): Jag har fortfarande inte riktigt fått svar från dig, Kristina. Du pratar om att det fortfarande kommer att finnas allmännyttan och att vi inte är på väg mot den utveckling som redan finns på kontinenten. Jag vill verkligen veta: Kan du garantera att i den mån ni omvandlar kommer ni att kompensera allmännyttan med lika många lägenheter i så fall?

Anförande nr 46

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! I Stockholm finns i dag ungefär 105 000 kommunala hyresrätter. Även om stockholmarna är väldigt entusiastiska för att ombilda och köpa sina lägenheter, och jag hoppas att ännu fler framför allt i ytterstaden ska visa det intresset, vet jag att väldigt många av hyresgästerna föredrar att bo i en hyresrätt. De kommer att fortsätta att göra det. De kommunala bostadsbolagen kommer att finnas kvar, och Vänsterpartiet kommer att vara glada.

Fråga nr 6. Äldreomsorg

Anförande nr 47

L e i f R ö n n g e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har en fråga till Ewa Samuelsson som äldreborgarråd. Det handlar om att vi nu ser att det kommer att bli ganska tufft ute för stadens olika områden när budgetarna tas fram. Samtidigt gör man en del satsningar.

Min fråga handlar om den miljardsatsning som regeringen aviserade i januari. Det handlar om 1,35 miljarder kronor till landstingen och kommunerna runt omkring. På vilket sätt kommer staden att göra anspråk på den del som vi har rätt till? Det är mycket pengar som det handlar om. Ser borgarrådet några prioriteringsområden?

Nu blev det många frågor, men jag har ytterligare en: På vilket sätt kommer vi att få upp det till någon form av beslut?

Anförande nr 48

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är naturligtvis med jättestor glädje som jag här kan presentera vad vi har möjlighet att göra med de här pengarna. Det handlar dels om en satsning på äldreboenden. Vi kommer att kunna ansöka om pengar. Det ligger just nu på EU som har lite synpunkter på hur de här pengarna ska fördelas, om det är för särskilda boenden eller till mellanboenden. Vi avvaktar besked om det.

När det gäller de 84 miljoner som vi har fått till staden och landstingets 82 miljoner för Stockholms stad – kranskommunerna har fått sitt – för vi just nu en diskussion på flera områden. Det kan handla om läkemedelshantering och bland annat rehabilitering som nämns i dagsläget. Vi kommer att gå ut till alla stadsdelsnämnder, och de får komma in med förslag på vad de vill jobba med utifrån den här satsningen. Utöver läkemedel och rehabilitering som vi kan jobba ihop med landstinget tittar vi

naturligtvis vidare på kostfrågor. Så är det ett fjärde område, som jag får återkomma till.

Anförande nr 49

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tittade på hemsidan och försökte hitta lite information. Jag upptäckte att det inte finns beskrivet någonstans förutom i departementets pressmeddelande om detta. Det är därför jag ställer frågan. Det finns väldigt många viktiga satsningar som man skulle kunna göra. Några ligger inom de riktlinjer som är återremitterade just nu. Diskussionen om fixartjänster ligger också i linje med vad både den gamla regeringen och den nya har sagt är viktigt att fortsätta att utveckla, kvalitetssystemen men också de direkta verksamheterna, det sociala innehållet i äldreomsorgen och så vidare.

Jag ser fram emot att vi kommer att få upp någon form av ärenden i nämnderna för att diskutera vad som är viktigt i respektive stadsdelsnämndsområde och också ha en övergripande diskussion kommunövergripande för att pengarna ska göra mest nytta.

Sedan är det inte dumt om man också kan göra det i samverkan med landstinget för att få synergieffekter på de pengar som finns totalt för vår region.

Anförande nr 50

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det var precis den sociala dimensionen som jag missade i förra inlägget, den finns med.

Jag upprepar att vi kommer att gå ut till alla stadsdelsnämnder. De kommer att kunna ansöka pengar ur den del som vi har fått. Vi har precis haft ett ärende uppe i personal- och jämställdhetsutskottet som handlar om pengar från kompetensstegen, som också gäller satsningar på äldreomsorgen. Där har många av stadsdelsnämnderna prioriterat vad de vill jobba med. Det handlar om den sociala dokumentationen, kosten och den sociala dimensionen och i några fall också om privata utförare som tillsammans med stadsdelsnämnderna jobbar vidare. Så det rullar på, men naturligtvis kommer också ärenden upp som vi får ta ställning till här.

Anförande nr 51

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Då har jag bara en fråga till som rör detta, och det är tidsaspekten. Det börjar rulla i väg. Vi sitter med verksamhetsprogrammen ute i stadsdelarna. Jag noterar att jag hittade två pressmeddelanden. I det första stod det 1,9 miljarder, sedan var det 1,3 miljarder i januari. Men vi vet att behoven är väldigt stora när det rör äldrefrågorna och att man just nu kommer att göra en del omdisponeringar och neddragningar av verksamheterna. Det är ganska bråttom att använda de här pengarna som är avsatta för ändamålet.

Hur snabbt kommer vi att kunna se någon form av underlag för våra politiska beslut?

Anförande nr 52

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Där är det så att ansökningshandlingarna ska gå ut nu. Jag träffar förvaltningschefer varje månad, och de sade att de ska ut i dag. Det handlar alltså om de närmaste dagarna. De siffror som du nämnde handlar i det första fallet om satsningen på den sociala dimensionen, läkemedel och sådana saker och i det andra om satsning på boende.

Fråga nr7. Preventionssamordnare

Anförande nr 53

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande, fullmäktige! I Stockholm har det sedan 2000 funnits preventionssamordnare för drogförebyggande arbete, alltså samordnare. Det är staten som genom länsstyrelsen sedan 2001 bidragit till samordnarna. 2007 var det första året då samordnarna skulle finansieras inom stadsdelsnämnderna av de egna pengarna. I er budget står det att STAN-programmet anger mål och prioriteringar inom området tobak, alkohol och narkotika. Förebyggande och tidiga insatser samt vård och behandling är viktiga. I STAN-programmet står det att stadsdelsnämnderna ska ha speciell befattning som preventionssamordnare med placering, mandat med mera som möjliggör effektiv koordinering av stadsdelsnämndens samlade förebyggande arbete.

Men nu är det så här att i Skarpnäck och på Östermalm tar man bort samordnarna. På Kungsholmen kommer man sannolikt att göra det under året, i juli har jag fått höra. Hur ska det drogförebyggande arbetet upprätthållas i de här stadsdelarna? Varför väljer majoriteten att i stadsdelarna skära i det som gynnar barn och ungdom?

Anförande nr 54

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Som Karin säger har detta under ett antal år finansierats delvis av staten och delvis av staden. Vi har en sådan tradition, och det kan man tycka som man vill, att man stoppar in speciella projektpengar och finansierar, som i det här fallet, ett antal handläggartjänster med någonting som man just då tycker är viktigt. Några år senare försvinner de här pengarna, och då står man med hela finansieringsansvaret, i det här fallet uttryckligen därför att bidragspengarna inte fick gå till några löner, vilket gjorde saken extra tydlig.

Jag tycker två saker om detta. Det ena är att jag tycker att preventionssamordnare gör ett bra arbete. Det andra är att jag tycker att det är problematiskt att man stoppar in sådana här pengar under en kortare tidsperiod där man de facto abonnerar på pengar ur stadens egen kassa efteråt utan att sådana beslut är fattade. Det skapar alltid problem. Därför har jag ganska stor förståelse för att man inte väljer att fortsätta med de här jobben exklusivt för detta.

Min andra reflexion handlar mer om linjechefernas ansvar i våra stadsdelar. Ingenting är lättare än att fackförvaltningar i praktiken bygger upp en verksamhet med egna människor med specifika kompetenser som man sedan finansierar och placerar ut på stadsdelsförvaltningarna. Jag tror inte att det i grund och botten är en

bra idé att göra det. Ju mer arbete vi kan integrera in i det vanliga arbetet, desto bättre är det.

Sedan kommer det alltid att vara så – där är Karin och jag överens – att vi kommer att säga att en del specifika saker, allt annat lika, som vi skulle vilja se utförda inte blir utförda. Men allt annat är inte lika, utan antingen finns det pengar eller så finns det inte pengar. I det här fallet togs pengarna bort.

Anförande nr 55

K a r i n R å g s j ö (v): Staden är inte fattig. Vi har gått med 4 miljarder plus om jag inte helt missminner mig. De här pengarna som har gått ut från 2001 från statens sida har landat i hela Sverige. Du säger att man ska lyfta bort och att det är fel att gå ut med de här pengarna, men det gjorde man det i en situation där alkoholkonsumtionen i ungdomsgruppen var vansinnigt stor. Det jobb som har gjorts under åren har bidragit till att få ned konsumtionen i staden.

Vad vi är oroliga för är att när nu samordnarna tas bort från en förebyggande verksamhet rasar också det förebyggande arbetet. Jag måste säga att det är förvånansvärt att en stad som går med 4 miljarder plus och har stora möjligheter att rigga för det förebyggande arbetet, Stockholm, inte klarar av det när så många andra kommuner i hela Sverige gör det. Jag blir lite förvånad. Jag tycker att vi skulle kunna ha samordnare i 14 stadsdelar. Jag tycker att det är lite snålt och förvånansvärt att man rycker bort just dem. Det skulle möjligtvis kunna finnas annat som man skulle kunna ta bort. Jag tycker inte att man i en stad med 4 miljarder plus behöver spara in på förebyggande arbete för unga som har funkat väldigt bra. Det finns utvärderingar som visar att det har funkat bra.

Anförande nr 56

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag känner sympati för ditt resonemang i så måtto att förebyggande arbete är viktigt. Det är inte så att vi i allmänhet snålar på förebyggande arbete.

Det handlar om att staden centralt inte längre finansierar specifika handläggare i varje stadsdelsnämnd speciellt inriktat just till PS-arbete. Det är ingen orimlig konsekvens. Motsatsen är egentligen konstigare, att vi skulle ha en väldig massa separata handläggare för specifika stadscentrala ändamål placerade ute på förvaltningar. Ingenting hindrar stadsdelsförvaltningar att bedriva detta arbete även med speciella människor om de själva vill det. Ingenting hindrar dem ännu mindre från att bedriva arbetet integrerat i resten av arbetet. Jag tycker inte att man ska överdriva betydelsen av detta, men jag tror inte att man i längden kan hålla sig med speciella handläggare.

Anförande nr 57

K a r i n R å g s j ö (v): Det som gör mig så förvånad är att det här verkligen är en fråga som vi har varit överens mellan mandatperioderna. Det förebyggande arbetet är oerhört viktigt, och drogsamordnarna har haft en otroligt viktig funktion med att knyta ihop de olika delarna i stadsdelarna. Om man rycker bort

drogsamordnare från tre stadsdelar befarar jag att när det här året är till ända eller nästa är finns det inga samordnare längre. Man har alltså börjat nagga i det förebyggande arbetet. Det har varit en klassiker.

Det som har varit bra med det förebyggande arbetet i Stockholm är att vi har varit överens mellan mandatperioderna. Det har varit en viktig sak att "pusha" för. Att just när olika utvärderingar visar sig att det finns evidens att det är oerhört viktigt att det finns kvar några som håller i det drogbyggande arbetet rycka bort det är också att kasta alla pengarna i sjön. Det är extremt oekonomiskt och extremt kortsiktigt.

Anförande nr 58

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Men vi är överens. Vi är överens om att förebyggande arbete är viktigt. Vi är överens om preventionssamordnares övergripande arbetsuppgifter. Vi är överens om det mesta. Det enda vi inte är överens om är att vi uttryckligen ska anslå separata pengar som vi inte längre får från staten till specifika handläggare i stadsdelsnämnderna för denna verksamhet. I allt annat är vi överens. Jag tror att vi kan leva med denna relativa oenighet.

Fråga nr 8. Lunda Nova

Anförande nr 59

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! Lunda Nova Kompetens var ett projekt som pågick under 2006. Då lyckades vi genom projektet fixa jobb åt 33 långtidsarbetslösa. Lika många gick vidare, antingen så att de fortsatte sina studier eller har fått en praktikplats. Jag undrar om borgarrådet Ulf Kristersson har för avsikt att tillskjuta medel till det här projektet så att det kan leva vidare.

Anförande nr 60

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Svaret är ja, det vill säga att den verksamhet som har bedrivits i Lunda Nova och som till del, precis som så många andra projekt, har varit delfinansierat av Kompetensfonden har den stora fördelen med sig att det har bedrivits intressant verksamhet som vi nu ska försöka utvärdera på ett samlat vis så att vi vet hur det verkligen har fungerat i jämförelse med olika projekt. Det har haft problematiska bieffekter med sig, som så många andra kompetensprojekt. Hur bra än de må ha varit har det varit tillfälliga pengar och tillfällig finansiering. Man kan inte låtsas att man kan göra samma sak utan ett par miljarder som med dessa miljarder.

Svaret är likväl ja. Vi anslår 2,5 miljoner för det specifika arbetsmarknadsprojektet i Lunda Nova av de restpengar som fanns kvar av Kompetensfonden. Däremot avsätter vi inte medel för den reguljära näringslivsverksamheten i stadsdelen, utan det får man göra på egen hand. Om detta har det uppenbarligen rätt oklarheter under de senaste dagarna, men beslutet som vi avser att fatta är alldeles kristallklart på den punkten.

Anförande nr 61

A b d o G o r i y a (s): Du säger att 2,5 miljoner kommer att gå till Lunda Nova. Jag har pratat senast i dag med personalen där. De här pengarna kommer knappt att räcka till den personal som jobbar med Lunda Nova. Då finns det med andra ord inga medel till själva projektet. Jag frågar om själva projektet.

Anförande nr 62

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte vara tydligare än så. Det är uppenbart att man inte kan göra exakt samma sak med 2,5 miljoner som med 5 miljoner. Jag har papperen framför mig, och det är ganska tydligt vad som är tilldelat till vad. Vi har sagt att de arbetsmarknadsinriktade projekten vill vi vara med och finansiera ytterligare ett år. För den reguljära näringslivsverksamheten har vi inte längre centrala medel. Vi kommer att se över mycket av detta i samband med att jobbtorgsförslagen blir konkreta och när vi har alla utvärderingar färdiga.

Men det säger sig självt att man inte kan ha precis samma verksamhet om man inte längre har den ganska rejäla finansieringen från Kompetensfonden som man haft under en mycket begränsad tid. Det är självklart. Sedan kan vi diskutera om det var klokt eller inte.

2,5 miljoner är anslagna. Det intryck jag har från ledningen för Lunda Nova är inte att någonting står och faller med detta. Det kan bedriva seriös verksamhet också med de pengarna.

Anförande nr 63

A b d o G o r i y a (s): Faktum är, Ulf, att de här 2,5 miljonerna inte kommer att räcka så att man kan bedriva de här projekten. Sanningen blir då att vi har Lunda Nova som bara ett skal men att innehållet kommer att försvinna.

Anförande nr 64

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag har inte på något sätt fått uppfattningen från dem som har ansvar för projektet att det skulle vara en meningslös verksamhet, ett skal utan innehåll, raka motsatsen, skulle jag vilja säga. Men jag medger gärna att det är en skillnad mellan 2,5 miljoner och 5 miljoner. Visst är det så.

Det finns inga ymnighetshorn, det finns inga eviga finansieringskällor. Så enkelt är det. Det är klart att det blir en uppenbar skillnad. Men kan man inte bedriva meningsfull verksamhet för de pengar man har begärt då har man andra problem i så fall. Jag har inte fått det intrycket i mina kontakter.

Fråga nr 9. Jobbgarantin

Anförande nr 65

Mirja Räihä Järvinen (s): Ordförande, fullmäktige! I valrörelsen lovade man, som vi hört redan tidigare i dag, jobbgaranti, alltså jobb inom fem dagar till avtalsenlig lön. Min vana trogen brukar jag läsa kommunala handlingar på hemsidan när jag inte längre får dem hemskickade till mig. Jag läste verksamhetsplan för Kista stadsdelsnämnd där jag bor. Det är för resten en stadsdel som har fått balans i sina anslag, vilket innebär att många har gått till jobb. Vad säger den nya majoriteten i stadsdelsnämnden i verksamhetsplanen? Jo, att målet är att 60 procent ska vara i åtgärder, alltså i utbildning eller studier. Det enda femdagarsgarantin handlar om är att få komma till studie- och arbetscentrum i Kista.

Jag har tittat på siffrorna för förra året, 2006. Då gick 35 procent från samma centrum till arbete och 21 procent till studier, alltså 56 procent sammanlagt. För mig verkar det inte som att ambitionen med jobbgarantin och att få folk i jobb är så mycket högre den här gången.

Min fråga till dig är givetvis: Är det detta som är jobbgarantin? Är det samma politik som vi förde under förra mandatperioden i stadsdelsnämnden, att man ska till jobb eller till studier för att så småningom få egen försörjning?

En annan fråga är att vi nu väntar på de riktlinjer som Roger Mogert efterlyste tidigare. Är det så att riktlinjerna kommer först när stadsdelsnämnderna redan har fattat sina beslut?

Anförande nr 66

Borgarrådet Kristersson (m): Stadsdelsnämnderna får svara för sig själva, jag tänker inte recensera dem på något sätt. Däremot tycker jag som Kristina Axén Olin nyss sade att det är kul med oppositionens nymornade intresse för jobbfrågorna. Ni är välkomna i gänget.

Allvarligt talat är det så att vi inte skäms ett ögonblick för att det här tar ett tag. Vi har haft en väldig massa jobbprojekt. En del har varit mycket bra, en del mera tveksamma. De utvärderas på ett seriöst sätt. Vi håller på med den processen just nu. Därefter handlar det om att skissera hur jobbtorget i praktiken ska fungera. Ingen som jobbar nära mig har kunnat undgå mitt tjat och återkommande beskrivningar om hur man gör i New York. Det är bara ett av exemplen. Det finns massor av inspiration att hämta på olika ställen. Det är inga alldeles enkla saker att rigga.

Jag bryr mig inte så mycket om eventuella spydigheter om jobbgarantin. Vi har sagt hela tiden: jobb eller någon annan personlig insats inom fem dagar. Självklart kommer inte alla ha ett hundra procentigt marknadsarbete efter fem dagar. Det har det aldrig varit tal om heller. Däremot är vi helt inställda på att inom fem dagar ska alla människor in i ett system som på alla sätt maximerar möjligheterna att flytta människor från socialbidrag helt eller delvis till arbete och förvärvsinkomster.

Sedan kommer det att finnas hela vägen från fullständighet till människor som jobbar bara några timmar om dagen. Det kanske kommer att kosta mer än socialbidrag, och det må vara hänt i så fall. Alla människor ska få chans att bidra. Det är det som jobbgarantin handlar om. Att utarbeta detaljer och riktlinjerna kommer att ta ett tag till. Vår ambition nu är – jag kan inte ange någon exakt tidsplan – att fatta beslut före sommaren och ha en struktur för detta fungerande andra halvåret 2007.

Anförande nr 67

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det verkar som att jobbgarantin blir denna mandatperiods trängselskatt. Vi anklagades för brutna vallöften, och det är väl givet så att detta vallöfte som ni har gett om jobbgarantin självklart är ett brutet vallöfte. Det hette inte så i valrörelsen som Ulf Kristersson nu sade, utan det hette att man ska garantera jobb inom fem dagar och till och med till avtalsenlig lön. Det står så i alla de underlag som ni gick till val på.

Det är ett flagrant vallöftesbrott från er sida. Jag efterlyser fortfarande den nya politik som ni lovade i valrörelsen när det gäller arbetsmarknad inom kommunerna och att få bort bidragsberoendet. Bevisligen är det så att i till exempel Kista hade man halverat socialbidragsberoendet redan 2004. Det roliga är att efter 2004 hade vi minskat antalet som hade varit arbetslösa och varit längst borta från arbetsmarknaden fram till kvartal två minskat med 109 hushåll, som gick från bidrag till arbete. Fortfarande säger inte de här verksamhetsplanerna någonting om era löften. 60 procent ska vara i åtgärder. Jag vill komma fram till att det här är ett löftesbrott.

Anförande nr 68

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Någonting får mig tro att vi inte riktigt kommer att bli eniga i den här frågan och för den delen inte heller när det gäller historiebeskrivningen. Jag tycker inte att man ska anklaga stadsdelsnämnderna för att inte ha några fullständiga och konkreta skrivningar om detta när vi inte ens har lagt fram de stadscentrala förslagen än. Det tycker jag är *fair enough*, måste jag säga.

Däremot är det alldeles uppenbart så att det finns många olika instrument som har fungerat olika bra. Ni som har läst Korpis utredning om delvis denna fråga som kom för någon vecka sedan vet att han skissar på en del av de saker som vi har varit ganska nära – närheten till arbetsmarknaden, snabbheten i insatser, användning av privata bemanningsföretag, behovet av kvalitetssäkring för människor som står långt ut från arbetsmarknaden. Det är många sådana saker som sammantaget och rätt paketerat i min värld skapar själva jobbtorg. Men jag tror inte att man kan trolla med knäna.

Jobbtorg är inget som man fattar beslut om så där hux flux, utan det är en serie av systematiska insatser, prövade och bevisat framgångsrika som sammantaget under ett tag leder till att fler människor med socialbidrag kan få ett riktigt arbete.

Anförande nr 69

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är just det som vi tycker är lite konstigt med det här att när vi sitter i det här rummet och väntar på riktlinjerna så sitter stadsdelsnämnderna och fattar beslut.

Det som jag tycker är det allra skojigaste i det här är att det som du nu beskriver, Ulf Kristersson, brukar stå för någonting som hette Kistapartiet. Det finns några på den sidan som kommer ihåg den tiden. Det du beskriver är den politik som man har fört i till exempel Kista oavsett majoritet. Men då är det väldigt konstigt att man i valrörelsen slår på den stora trumman och talar om hur duktiga ni kommer att bli att se till att alla har jobb, när det egentligen inte är det som händer. Ni säger ett och gör ett annat.

*§ 14 Genomförandeavtal för väg E 18 Hjulsta–Kista
Förslag från trafiknämnden (utl. 2007:7)*

Anförande nr 70

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Äntligen, fullmäktige, känns det naturligt att utbrista, äntligen kan vi komma till skott med ett oerhört viktigt vägprojekt i Stockholm. Det handlar naturligtvis om E 18:s utbyggnad. Jag tror att jag vid något annat tillfälle i höstas när jag tillträdde som stadsbyggnadsborgarråd skämtsamt sade att nu är jag här igen och tillbaka i ett ärende som jag var med om att driva redan för åtta år sedan. Det här är ju ett ärende som vi har levt med under många år. Men det är väldigt roligt att kunna presentera det här avtalet och att vi också med det här avtalet i kväll kan tidigarelägga den stora satsningen med två år. Jag tycker att vi alla ska sträcka på oss och känna lite stolthet över att det blir av redan två år tidigare än det annars hade kunnat bli. Där kan Stockholm och Stockholms skattebetalare sträcka på sig lite grann.

Det här ärendet är ju ett väldigt starkt integrationsärende. Det handlar om att skapa vettiga livsbetingelser och är en del i ett mycket större projekt som handlar om utvecklingen av Tensta, Rinkeby, Kista och hela Järvafältet och vad de stadsdelarna skulle kunna vara, att ge dem framtidstro och möjligheter att utveckla sina stadsdelar på finaste sätt.

Ibland brukar jag, herr ordförande, lite skämtsamt prata om Le Corbusier som ju är en känd arkitekt som inte minst har gjort väldigt många fina möbler. Det är det nog många här som kommer ihåg och känner igen. Han var också en mycket stor stadsplanerare. Han stod för en del ganska groteska idéer om stadsplanering, och de har fått leva väldigt länge i många städer runtom i världen, även i Europa och i Sverige. Det var ju tanken om funktionsseparering. Det handlade om att slänga ut stora bostadskomplex på öde gården. Man skulle ha en centrumanläggning och sedan skulle man ha ett arbetsplatsområde någonstans och en rejäl motorväg runt omkring. I fallet Tensta, Rinkeby och Kista blev motorvägen aldrig förverkligad. Om ni tittar i tjänsteutlåtandet som ligger bakom ärendet i kväll kan ni se att det länge var tänkt att dra en motorväg över Järvafältet. Nu ska vi kanske vara glada att det inte blev på det sättet. Mycket har hänt sedan de här glada idéerna på 50- och 60-talen. I dag har vi en lite annan syn på staden och stadens bästa livsbetingelser.

Jag tycker på många sätt att det är en skandal att det har kunnat få vara på det här sättet i decennier i den här stadsdelen, att man som boende i Tensta och Rinkeby har varit hänvisad till att köra ut på E18 för att ta sig till grannen. Det har inte bara att göra med den rena trafikosäkerheten som det naturligtvis innebär att köra ut på en hårt belastad stor huvudled som ska försörja stockholmarna med resväg mot Norge. Det har naturligtvis också att göra med stadsplanering, med grannsamverkan, med att utveckla sin stadsdel på bästa sätt. Det tycker jag att alla stadsdelar har rätt till. Vi är alla skyldiga att erbjuda våra stockholmare de bästa livsbetingelserna och de bästa möjligheterna att utveckla sin stadsdel till en levande, sprakande, välfungerande stadsdel i ett dynamiskt Stockholm.

Det här ärendet handlar precis om det, att skapa vettiga livsbetingelser. Det finns många kvaliteter i det här ärendet, inte bara möjligheten att i flera delar överdäcka projektet, vilket kommer att betyda mycket för dem som har ett sovrumsfönster eller ett köksfönster som vetter mot E 18. Det kommer att bli mycket bättre livsbetingelser. Det handlar om miljöförbättringar med dagvattenhantering och en rad andra aspekter som med nya E 18 kommer att göra det här området bättre att leva i.

Sedan, herr ordförande, kan man naturligtvis om man är oppositionsparti alltid önska sig en massa andra saker. Man skulle kunna önska sig att alltihop blev en tunnel. Vi kan allihop ha en massa önskemål om hur det borde vara. Det är bara att konstatera att ibland räcker inte pengarna till precis allt man skulle önska sig. Men, herr ordförande, det här är ett väldigt fint förslag som försöker tillmötesgå en rad aspekter för att göra Stockholm till en lite mer trygg och välfungerande stad, i det här fallet framför allt runt Järvafältet.

Jag vill, herr ordförande, varmt yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 71

Borgarrådet L i v h (v): Mikael! Det är en skandal att det här har dröjt så länge. Och det är en fullständig skandal att ni under 20 år har jobbat med det här och lyckas köra över en lokal opinion totalt när ni genomför det här projektet. Det ska jag säga alla kära vänner i den här salen att varje gång jag står här och i alla andra talarstolar också och pratar om E 18 känner jag en stor sorg. Jag känner också en stor ilska, för jag känner till alla de tusentals människor på Järvafältet som skrivit på protestlistor, alla de föreningar som under en nästan 20 år lång planeringsperiod protesterat och krävt att alla tensta- och rinkebybor ska få vara med i processen och påverka. Tänk er konsekvenserna för alla dessa människor när man kör över en stark lokal opinion och visar att när det verkligen gäller, ordförande och fullmäktige, har den vackra retoriken om att vi ska satsa på miljonprogramsområdet på södra Järva inte ett dugg värde. Det är signalen till alla invånare på södra Järva som har protesterat mot den här vägen under 20–30 år.

Ordförande, fullmäktige! Trots att Vägverkets miljökonsekvensbeskrivning säger att tunnel är bäst, trots att Miljödepartementet säger att tunneln är oslagbar ur miljösynpunkt, trots att skolor, kolonilottsföreningar, lokala hyresgästföreningar och andra föreningar och enskilda har protesterat, trots att samråd har hållits där man varit enhälligt emot, trots att stadsbyggnadskontoret i sin sammanfattning av samråden skriver att det är positivt att så många enskilda personer engagerar sig i frågan om E 18:s ombyggnad bryr man sig i den fortsatta planeringen inte det minsta dugg om de här personernas åsikter. Varför gör man inte det? Därför att det är för dyrt. Det är för dyrt att lägga E 18 i tunnel. Det som är möjligt när det gäller Norra länken, Södra länken, Förbifart Stockholm, Danviks lösen och en rad andra vägprojekt i Stockholm är inte möjligt när det gäller Tensta och Rinkeby.

Ordförande, fullmäktige! Jag uppmanar – jag ber inte – alla fullmäktigeledamöter i den här salen att av respekt för södra järvaborna inte gå med på det här avtalet förrän vi har kommit överens med Vägverket om att den här vägen ska läggas i tunnel.

Anförande nr 72

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Det som är intressant med Ann-Margarethe Livhs inlägg är ju att det visar att den här vägen inte hade blivit förändrad inom en nära framtid eller över huvud taget inom en rad år framöver som vi kan se. Det är det som är slutsatsen av ditt inlägg. Vägverket vill inte göra någonting förrän tidigast 2009. Det är tack vare våra pengar som vägen över huvud taget blir av tidigare än så. Jag tycker att det är intressant, Ann-Margarethe Livh. Hur länge ska man få leva med den typen av väg som vi har i dag? Vad tycker du är rimligt? Du har ju ingen egen agenda. Du har framför allt inte de pengar som krävs.

Det här projektet kostar 3,3 miljarder. Varifrån ska de ytterligare många miljarder som krävs för att bygga tunneln komma? På vilket sätt ska du hjälpa de boende i de här stadsdelarna som i dag lever med en farlig väg väldigt nära sina köksfönster? Det går alltid att ställa sig i talarstolen och önska sig saker. Men vad är i praktisk handling ditt alternativ? Jo, det är att den nuvarande E 18 kommer att vara kvar i tiotals år. Det är ditt alternativ.

Anförande nr 73

Borgarrådet L i v h (v): Det är ju det som är det märkliga i hela den här historien. Jag kan räkna upp några andra tunnlar som får kosta hur mycket pengar som helst: Norra länken 7 miljarder, Södra länken 8 miljarder, Förbifart Stockholm kommer att kosta ungefär 15 miljarder och så vidare. När det gäller vägar som går förbi mer välbärgade områden finns det pengar. Då finns det miljarder. Men när man ska ha en väg som går förbi ett område med låginkomsttagare, med människor med utländsk bakgrund, finns inte de pengarna. Det tycker jag är ett stort misslyckande för flera majoriteter i den här staden att vi inte har lyckats få fram de 2 miljarder det handlar om för att kunna göra en säker tunnel för Tensta och Rinkeby, när vi kan få fram 7 respektive 8 miljarder för Norra och Södra länken.

Anförande nr 74

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag tycker att det är fantastiskt med den här härliga klasskamp retoriken som sätts i gång när vi för en gångs skull har ett ärende framme som innebär att vi snabbt får ordning på en väg som har många trafikolyckor, som är en olägenhet för integrationen och som skapar barriärer i ett viktigt utvecklingsområde i Stockholm. Då går du upp från Vänsterpartiet och använder någon sorts klasskamp retorik och hänvisar till ett projekt som inte finns. Jag tycker att det är ganska talande för hela er inställning till infrastruktursatsningar, Ann-Margarethe Livh, Det är på något sätt Vänsterpartiet i ett nötskal.

Var fanns ni de förra fyra åren, som vi just har genomlidit? Vad drev ni då för projekt? Varför grävdes inte den här vägen ner när du bestämde i Stockholm, Ann-Margarethe Livh, eller gången innan, mellan 1994 och 1998, eller gången innan den? Varför gjorde ni det inte på 1980-talet eller varför inte på 1970-talet? Ni gjorde ju ingenting, Ann-Margarethe Livh. Det är ju det som är problemet med Vänsterpartiets politik. Det är en väldig massa klasskamp retorik. Men i sak, när det kommer till vägs ende och det är dags att skriva på avtalet ska ni liksom flumma runt, hänvisa till något annat projekt och tala om hur det borde vara egentligen.

Sedan kommer du dragande med en rad andra stora utvecklingsprojekt i Stockholm. Då är det så här, kära fullmäktigeledamöter, att de flesta av de projekten bygger på en väldigt stor exploatering. De har som grund att man bygger nya stadsdelar ovanpå eller att man har en rad andra saker inblandade i de satsningarna. Men i det här projektet, Ann-Margarethe Livh, som vi faktiskt har möjlighet att ta ställning till i dag, när vi tidigare lägger en viktig väginvestering, ingår överdäckningar. Det ingår utveckling av området, och det kombineras faktiskt med ett, som Ann-Margarethe Livh har inrättat, större kulturresevat, vilket gör att man inte kan göra precis allt man skulle önska sig. Jag skulle vilja göra ännu mer i det här området, men det har Ann-Margarethe Livh och hennes partivänner ständigt motsatt sig.

En ännu större och viktigare fråga handlar om integration. Hur ska vi koppla samman Kista med Tensta och Rinkeby? Där har du inga svar alls. Du vill bara ha ett naturresevat. Du vill inte att någon ska kunna röra sig mellan de här områdena. Ni vill inte ha någon tvärbana, ni vill inte ha någon väg och ni vill inte ha några bostäder som kopplar samman de här olika stadsdelarna. Ni är fullständigt utan trovärdighet i politiken för Järva. Ni har ingen som helst politik att komma med. Det enda ni kan komma med en sådan här kväll, när vi alla borde fira och faktiskt öppna champagneflaskorna och för en gångs skull vara stolta över att vi har tidigare lagt ett vägprojekt i Stockholm där allt senare läggs, är: Lägg ned, stoppa, låt E 18 vara kvar som den är, låt barnfamiljer och andra köra rakt ut på E 18 varje gång de ska hälsa på kompisarna i Tensta! Det är Ann-Margarethe Livhs enda svar på de här viktiga utvecklingsfrågorna i Järvaområdet. Det är ganska talande för Vänsterpartiets politik.

Anförande nr 75

Borgarrådet L i v h (v): Mikael frågade vad vi hade gjort de senaste åren. Du kanske inte har märkt det, men Vänsterpartiet har faktiskt inte haft majoritet de senaste tolv åren i den här salen. När vi har försökt driva vår politik har det handlat väldigt mycket om att försöka driva andra partier framför oss.

Sedan ska jag bara tala om för dig att är det någonting som kommer att avskärma södra Järva och Rinkeby från norra Järva är det den breda motorväg som ni nu föreslår med två fåniga överdäckningar på 300 meter, en i Rinkeby och en i Tensta. Däremot hade vårt tunnelalternativ bundit samman Tensta och Rinkeby med norra Järva, för då hänger ju hela fältet ihop på ett sätt som det inte ens gör i dag.

Du vet mycket väl, Mikael, att vi har en stor investeringsbudget i den här staden. Vi har satsat miljarder på olika vägbyggen. Jag skulle vilja säga att Tensta, Rinkeby och hela Järvafältet är ett framtidsprojekt. Varför i herrans namn ska inte det framtidsprojektet utvecklas på invånarnas villkor? Du kan läsa vartenda samrådsprotokoll, du kan läsa alla namninsamlingar som har gjorts och se att det finns en stark och enhällig opinion mot den här vägen och för tunnel. Ni går emot den opinionen. Ni kör över en lokal opinion. Det är djupt odemokratiskt.

Anförande nr 76

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Varför har du inte skrivit fram det ärendet, Ann-Margarethe Livh? Det är det som man är så förvånad och förundrad över. Jag är intresserad av att få veta varför ni inte har skrivit fram det ärendet. Det är

inte så att vi bara har hittat på det här ärendet hux flux på tre månader. Det vore roligt om vi kunde göra så. Men det bygger faktiskt på en rad olika projekteringar, framskrivningar och beslut i olika nämnder och styrelser som du har kunnat påverka, Ann-Margarethe Livh. Du kunde ju ha skrivit fram ditt tunnelalternativ, men det har du inte gjort.

Ditt enda budskap till de boende i Järva är att det inte blir någon ny väg över huvud taget. Det är ditt budskap. Alla vet ju vad ditt förslag innebär. Det innebär ånyo årtal av utredningar och förberedelser för att komma tillbaka till den här fullmäktigesalen med ett sådant alternativ, förutom att du vid sidan av de 3,3 miljarder som det här projektet kostar i sin nuvarande utformning ska ha fram ett par tre eller fyra fem miljarder till, som du inte har. Men det är du väldigt noga med att inte berätta för väljarna, de boende eller lyssnarna just nu.

Det är ganska intressant och ganska typiskt för Vänsterpartiets sätt att agitera och bedriva politik. Ni är helt utan beslutsfäihighet. Ni klarar helt enkelt inte av att samla er och ta fram ett förslag som är genomförbart. Då passar det väldigt bra att hänvisa till himlen och hoppas att någon annan ska fixa det åt en. Det har ni uppenbarligen haft fyra år på er att göra, men det har ni inte klarat av.

Anförande nr 77

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Alla som lyssnar på denna diskussion och alla i fullmäktigesalen! Det är ett ganska högt tonläge i denna diskussion. Jag har hört Mikael Söderlund väldigt välmenande prata om hur man måste integrera norra och södra Järva. Menar man allvar med det tror jag att man måste förstå hur man kan skapa den integrationen. Det som är fantastiskt på Kistasidan av Järvafältet är att det inte finns en motorväg utan det finns en naturlig väg för människor att gå ut i naturen, ut till Akalla gård eller Husby gård på picknick med barnen, för att spela fotboll och ägna sig åt olika aktiviteter. Den möjligheten finns inte på Tensta- och Rinkebysidan.

Vill man hitta en förklaring till att Kista är mer populärt att bo i, varför det kommer fler människor dit kan jag säga att det är närheten till Järvafältet. Vill man på allvar ha en integration och utveckla Tensta och Rinkeby är en tunnel det sätt som behövs. Jag tycker att det är ganska dålig retorik från Mikael Söderlund att säga: Varför gjorde inte ni det här? Ni moderater gjorde upp med Socialdemokraterna i denna fråga. Ni är överens i denna fråga. Tyvärr har det varit så och tyvärr har vi inte lyckats få E 18 i en tunnel. Men allvarligt talat, Mikael Söderlund, tror du att det skulle vara dåligt med en tunnel? Det handlar väl slutligen om vilken prioritering man faktiskt gör.

För både ett modernt och mänskligare Stockholm och ett Stockholm som faktiskt utgår från människornas vilja i området bör man lägga E 18 i tunnel. Allt annat är miljörasism.

Anförande nr 78

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag tycker att Yvonne Ruwaida använde intressanta begrepp. Nu är det alltså miljörasism att försöka göra någonting

åt nuvarande E 18 med sina stora trafiksäkerhetsbrister och många andra olägenheter, den stora barriär som den nuvarande vägen innebär. Man är alltså miljörasist om man vill göra någonting åt den vägen.

Jag tycker att diskussionen om Järvafältet som Yvonne Ruwaida tar upp är intressant. Mycket har ju cirklat kring att skapa kultur eller olika skyddsformat runt Järva. Det har de senaste åren funnits en rad olika önskemål, alltifrån att få en begravningsplats till att få ökade möjligheter till rekreation. Det har också talats en del om spårdragningar och andra försök att binda samman stadsdelarna Tensta, Rinkeby och Kista.

Kista är ju Sveriges främsta tillväxtområde på en begränsad geografisk plats. Det är alltså en enorm dynamik som finns underliggande i Kista. Jag tycker att vi som politiker verkligen har en skyldighet att se på vilket sätt vi kan skapa samband och dynamik mellan den typen av stadsdelar. Kista, som är Sveriges främsta tillväxtområde, ligger alltså vägg i vägg med det område i Sverige som har störst andel socialbidragstagare. Det vore intressant att höra vad Yvonne Ruwaida har för recept på att skapa den dynamiken.

Jo, ni inrättade ett naturreservat, kulturresevat eller vad jag ska kalla det som i praktiken lägger en relativt död hand mellan de här två stadsdelarna. Ni drar till och med in naturreservatet bland radhusen i Kista. Så angelägna är ni om att inte någonting får röras. Ingenting får hända.

Sedan går ni till kraftfull attack mot de förslag som nu finns på att lösa trafikproblemen i det här området. Det tycker jag inte heller känns särskilt konstruktivt eller utvecklande. I stället för att skapa dynamik, mötesplatser, förutsättningar för nytt liv och intressanta möten mellan Tensta, Rinkeby och Kista vill ni låta den här vägen vara som den är. Ni lägger en död hand över själva Järva. Jag tycker inte att det är en särskilt offensiv eller intressant integrationspolitik. Jag tycker inte ens att det är en bra miljöpolitik, för alla vet vad den här vägen som den går i dag betyder för miljön. Den betyder negativ miljöpåverkan, sämre dagvattenhantering och påverkar en rad andra faktorer.

Vi drömmer på den här sidan salen om ett hotell i Rinkeby som skulle kunna serva Kista. Vi drömmer om en spårväg som förknippar Kista med Tensta och Rinkeby, att vi drar tvärbanan på ett bra sätt så att den skapar ytterligare dynamik mellan de här stadsdelarna. Men Miljöpartiets hela politik hittills har ju gått ut på att stoppa det, förhala det eller prata om andra alternativ som inte är realistiska och som det inte finns pengar till. Det visar återigen att på något sätt har Miljöpartiet och Vänsterpartiet väldigt liten trovärdighet när det gäller stadsutveckling. När det kommer till kritan är ni inte beslutsfärdiga. Ni har inte förmågan att gå från ord till handling.

Anförande nr 79

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag skulle önska att Mikael Söderlund gick ut och pratade med lite folk i Kista, Husby och Akalla om en av anledningarna till att man har mer blandad bebyggelse, att det är fler människor som inte har invandrarbakgrund som bor där jämfört med Tensta och Rinkeby. Det är ganska

enkelt. Om du frågar folk handlar det om just reservatet Järvafältet, att ha den närheten till äkta natur, till tysthet, en bullerfri och barnvänlig miljö. Det är den som gör att många söker sig dit och att man har ett mer blandat boende. Är det inte det som Mikael Söderlund efterfrågar i Tensta och Rinkeby?

Då är det inte en breddad motorväg, som är bullrig, som är någonting som man känner sig otrygg med i relation till barnen och som man inte vill passera, som gör ett område intressant. Lägg den i tunnel, för vi vill satsa här. Vi säger inte nej till den vägen. Lägg den i tunnel i stället. Bygg både bostäder och företag ovanpå. Låt det vara samma naturliga övergång från stad till land inne i Stockholm. Det skulle utveckla Tensta och Rinkeby. Det är stadsutveckling.

Mikael Söderlund talar väldigt nedvärderande om Miljöpartiet och Miljöpartiets syn på stadsutveckling. Är Hammarby Sjöstad med miljökrav någonting negativt? Det är för oss den positiva visionen om stadsutveckling. Men stadsutveckling är inte att döda de gröna kilarna i Stockholm, tvärtom. De gröna kilarna är en del i en levande mänsklig och miljövänlig stad, en stad som människor vill bo i. Det Mikael Söderlund pratar om är sådant man gjorde för 20–30 år sedan.

Jag vill också yrka bifall till reservationen i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 80

Borgarrådet Söderlund (m): Det där var en av de längsta minuter jag har hört här i fullmäktigesalen. Men det intressanta är väl, Yvonne Ruwaida, varför ni inte har föreslagit den här tunneln. Ni har ändå haft makten av och till i Stadshuset. Under det senaste decenniet har ni styrt staden i åtta år. Då tycker jag ändå att det är ganska intressant varför ni inte har lagt fram ett sådant förslag som du efterfrågar. Nu när vi är framme vid beslut är det så dags att komma med alternativa lösningar som inte har någon finansiering och inte har någon genomförandekraft.

Däremot tror jag väldigt mycket, herr ordförande, på de gröna värdena. Jag tror absolut på att Järva har väldiga kvaliteter som man ska slå vakt om och utveckla. Bekymret är att jag tycker att man i den här salen har haft en ganska märklig attityd till den utvecklingskraft som finns i det här området. Det är inte som Yvonne Ruwaida säger att det finns en efterfrågan på att inte göra någonting alls i grönskan. Det finns precis tvärtom, herr ordförande, ett önskemål om att utveckla Järvafältet, få in nya funktioner och göra det mer användbart. Där tycker jag att vi har en hel del övrigt att önska i den politik som har bedrivits från Stadshusets sida under många år. Vi behöver göra mycket mer för att Järva ska utvecklas.

Anförande nr 81

Rebwar Hassan (mp): Herr ordförande! I dag behandlas egentligen tensta- och rinkebyborna illa av den borgerliga majoriteten i Stockholms stad. Att tensta- och rinkebyborna förvägras att få E 18 i tunnel är en solklar diskriminering. Jag tycker att det är skrämmande att hjulsta-, tensta- och rinkebyborna behandlas så illa, när Mikael Söderlund pratar om integration och tillgänglighet.

Jag har själv tidigare väckt en motion om att utreda möjligheterna att bygga nya bostäder och arbetslokaler om E 18 läggs i tunnel. Jag väckte den motionen år 2000. Vi från Miljöpartiets sida anser att E 18 ska grävas ned vid Järvafältet. Det blir en konstruktiv lösning, och man kan samtidigt bygga 2 000 nya lägenheter på den nuvarande vägen.

Men Socialdemokraterna och den nuvarande majoriteten har avstått från att utreda och att lägga mer pengar. Det handlade om 500 miljoner kronor mer. Jag tycker fortfarande att det finns möjlighet att utreda frågan. Det finns en konstruktiv lösning. Vi har samlat nästan 4 000 namnunderskrifter från boende i Rinkeby, Tensta och Hjulsta. De önskar att E 18 läggs i tunnel. Men Mikael Söderlund vill köra över boende i området.

Om E 18 ligger i tunnel blir det bättre tillgänglighet till Järvafältet, till grönområdet. Boende i området södra Järva behöver också rekreationsområdet, inte bara de i Kista. Om ni vill höja statusen i området är bästa sättet att lägga E 18 i tunnel. Vi har länge ställt frågan varför det finns pengar till tunnelbyggen i Södra och Norra länken genom Årsta och Storskogen, men inte till E 18 förbi Rinkeby och Tensta. Med vägen i tunnel skulle mark frigöras för bostäder och arbetsplatser. Det skulle också bli en bra övergång till det fina naturområdet Järvafältet.

Min fråga till dig, Mikael, är: Varför avstår du från att utreda frågan att lägga E 18 i tunnel? Jag har väckt en motion år 2000. Det fanns en konstruktiv lösning. Det finns utredningar som visar att E 18 i tunnel är det bästa alternativet.

Anförande nr 82

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Rebwar! Jag säger väl till dig som till övriga talare som så värtaligt har pläderat för en annan lösning, varför har ni inte föreslagit den lösningen? Ni har haft många år på er att föreslå det, hitta finansiering för det och genomföra det. Det har ni inte gjort. I stället har ni faktiskt varit med och berett det här ärendet fram till i kväll, om vi nu ska vara lite bussiga mot oppositionen för ett ögonblick. Det är därför den är uppe i dag. Heder åt en rad numera oppositionspolitiker som har varit framsynta och skrivit fram ärendet. Var var du, Rebwar, när ärendet skrevs fram? Det undrar jag. Du ingår ju i den gamla majoriteten som har varit med och berett frågan. Var var ni på mötena? Varför ställde ni inte de frågor som ni ställer i kväll?

När det gäller frågan om utredning, herr ordförande, kan jag säga att detta är utrett. Jag kan försäkra er att alla frågor som rör det här ärendet är utredda i botten. Tunnelalternativet är också utrett. Det har funnits en stor möjlighet för Rebwar att skriva fram ett annat ärende, med en annan lösning och de tre, fyra, fem, sex, sju ytterligare miljarder det hade kostat och anvisat var pengarna skulle tas. Vägverket har inga pengar till detta i alla fall. Men Rebwar kanske har idéer om var Stockholms stad ska hitta de pengarna.

Nu har vi hittat pengar, herr ordförande. Vi har förskottat pengar, och vi löser frågan. Antalet trafikdöda kommer att minska med vårt förslag men knappast med ditt.

Anförande nr 83

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande! Varken Miljöpartiet eller Vänsterpartiet hade majoritet. Men tyvärr måste man erkänna att Annika Billström och centrala politiker har tryckt på. Lokala politiker i Spånga-Tensta och i Rinkeby har ändrat sin inställning eftersom centrala politiker i staden egentligen inte heller ville lägga mer pengar på området. Det handlar om det. Det handlar om makt.

De flesta beslut som i dagens läge fattas i Stockholms stad fattas av er som bor i innerstaden. Ni har makt. Ni lägger mer pengar på områden som ni själva bor i eller i rika områden. Det handlar om maktkamp. Du säger att det inte handlar om maktkamp. Men det handlar om maktkamp, självklart. Rinkebyborna och tenstaborna har inte röstat här i staden. De har inte samma makt som ni har här. Socialdemokraterna har svikit boende i Spånga-Tensta, i södra Järva och i norra Järva också.

Anförande nr 84

T o r h i l d L a m o (v): Ordförande, åhörare, kära järvabor! Redan 1999 slog riksdagen med stor majoritet fast att miljöproblemen ska vara lösta inom en generation. Ska vi hinna det måste vi våga tänka lite framåt. Att nu köra igenom ett projekt som motverkar de nationella miljömålen framstår för mig som både korttänkt och otroligt allvarligt. Att låta ombyggnaden av E 18 fortgå som det nu är planerat är en katastrof för både den lokala demokratin och miljön. Bullernivån kommer att överstiga både de nationella riktlinjerna och de riktlinjer som är antagna av Stockholms stad. Det är ingen liten skillnad, utan det kommer att upplevas som en fördubbling av bullernivån. Vi som bor vid Järvafältet ska inte utsätta oss för dubbelt så mycket buller som tillåts i de nationella riktlinjerna.

Samtidigt kommer stora grönområden, lika mycket som 60 fotbollsplaner, att tas från Järva friluftsområde. Det är ett viktigt grönstråk, och det planeras också att göras till naturreservat. Vi vet att ohälsotalen är väldigt höga för de boende i området. Att försvåra tillgången till de här grönområdena och friluftslivet framstår för mig som väldigt oklokt.

Av de lokala remissinstanserna var en överväldigande majoritet motståndare till en breddning av vägen i ytläge. Att andra kommuner har varit positiva är kanske inte så konstigt eftersom det betyder att deras vägar och motorleder kommer att avlastas trafik. Utskeppsproblemen kommer att minska för våra grannar, men det sker genom ökad trafik och därmed på bekostnad av den lokala miljön för boende längs E 18.

Utredningen från Vägverket har varit under all kritik. Man har avfärdat en massiv kritik från de boende i området, och man tar inte hänsyn till miljömålen. Vägen behöver byggas om. Den är väldigt olycksbelastad och den utgör en barriär. En tunnel skulle kunna betyda ett markant minskat buller och att grönområden ska kunna utvecklas. Det skulle också uppskattas av oss som bor i området.

Man påstår att det handlar om pengar. Men så enkelt är det inte. Man använder massor av miljarder för att lägga Södra och Norra länken i tunnel, men man kan inte satsa lika mycket när det gäller de invandrartäta områdena Rinkeby och Tensta. Jag tror att det med största säkerhet handlar om att man tror att de som bor i de här områdena inte bråkar lika mycket, att man lite enklare kan strunta i vad vi tycker.

Det är svårt att bli av med tanken att det på grund av att de här bostadsområdena är invandrartäta helt enkelt handlar om miljörasism.

Flera har tidigare pratat sig varma för hur viktigt det är att öka integrationen, öppna och utöka kontakten mellan de olika bostadsområdena kring Järva. Lägg då också E 18 i tunnel. Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 85

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Mikael Söderlund säger att målet med förslaget är att skapa vettiga livsbetingelser för människorna på Järvafältet. Det tycker jag är ett väldigt tungt och viktigt mål. Sedan tycker jag också att man kan kalla det klasskamp och alla möjliga sådana teoretiska termer. Men en rent snusföruftig rättvisa ska vi väl alla ändå jobba för, det vill säga att de som bor vid och fick sin led nedgrävd på Årstafältet och de som bor runt Järvafältet ska ses som likvärdiga.

Men det är mycket som jag inte förstår med det här. Jag har fått berättat för mig att skulle man lägga leden i tunnel under bergen i Hjulsta och Rinkeby skulle det kosta mellan 1,5 och 2 miljarder kronor extra. Men samtidigt öppnar sig en enorm potential att kunna bygga en stadsdel ovanpå där vägen går nu. Där skulle jag och Mikael Söderlund kunna skapa en verkligt fin stad, med en lokal gata i mitten, med kvarter och arbetsplatser, blandade verksamheter och allt möjligt.

Sedan ska vi givetvis bevara Järvafältet, den här stora gröna lungan som går ända in mot Stockholms centralare delar. Jag har hört rykten om att man vill bygga igen mellan Rinkeby och Kista, men det hoppas jag inte är sant, för då förstör man den här lungan.

Men jag skulle vilja fråga stadsbyggnadsborgarrådet, om vi nu lägger till extra pengar och gräver ned E 18 i tunnel och sedan exploaterar ovanpå, då får vi väl in så pass mycket pengar att det går ungefär jämnt upp? Den frågan har jag ställt. Vi har alltså drivit det här i stadsbyggnadsnämnden massor av gånger, men det har tydligen inte haft någon effekt. Kan man inte göra på det här sättet? Lägg ut de extra pengarna, få ned vägen i tunnel och bygg stad ovanpå för exploateringspengarna! Det blir väl ett nollsummespel till slut. Tomterna blir ju byggbara och kommer att ge stora vinster.

Anförande nr 86

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Till Eie och andra talare vill jag igen säga, varför tog ni inte fram den här typen av förslag i stället för att föreslå dem nu? Det är det man undrar varje gång någon går upp i talarstolen, eftersom ni för bara fyra fem månader sedan hade majoriteten. Ni kunde ha skrivit fram det här ärendet då, precis som ni ville ha det, och pekat på en finansiering. Vägverket tänker inte betala, men ni kunde ju ha pekat på hur man skulle finansiera.

Det förslag som vi lägger fram i kväll innebär ju delvis överdäckningar. Det innebär också nya byggrätter, Eie. Någon pratade föraktfullt om att det bara är 300 meter. Men 300 meter plus 300 meter är ganska mycket. Det är rätt stora delar av den nya

vägen som kommer att vara överdäckad. Där kommer det att finnas möjlighet till byggrätt, precis som du efterlyser.

Sedan tror jag att vi skulle behöva ha ett mycket större grepp på kopplingen mellan Tensta-Rinkeby och Kista. Där skulle jag gärna vilja återkomma med ytterligare förslag till integrationsåtgärder.

Anförande nr 87

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är en fantastisk kväll med alla de här motargumenten. Det finns väl någon kvar i Miljöpartiet som inte har satt upp sig på talarlistan än, men ni har chansen, vet ni.

I likhet med borgarrådet Söderlund är jag oerhört glad över att det här projektet äntligen kommer till stånd. Om vi verkligen vill att Kista ska bli den magnet vi vill att Kista självt ska vara måste vi se till att transportmöjligheterna löses. Den här vägsträckningen är också, oavsett vad tidigare talare har sagt, en hjälp till att lösa dagens miljöproblem.

När det sedan gäller Vänsterpartiets inställning till vägutbyggnader eller vad det än är har de som vanligt när de sitter i opposition ett eget sedeltryckeri i källaren. De har råd med precis allting. Det gör ingenting vad det är. Dessutom kan man komma med förslag sista dagen. Jag säger som Mikael sade, varför i hela friden skrev ni inte fram de här förslagen när ni själva hade majoritet?

Uppenbarligen bryr ni er inte om vilka konsekvenser som dagens situation orsakar människor som bor där ute. Att köra fram klasskampen är ju nys, Ann-Margarethe. Jag står helt bakom föredragande borgarrådets åsikter om Vänsterpartiets politik. Jag behöver inte dra alla motargument. Men det är hemskt skönt att en så stark majoritet som vi har står bakom det här beslutet i kväll. Det hade självklart varit bra om beslutet kunnat fattas långt tidigare.

De två partier som står utanför och som uppenbarligen är starka motståndare till även E 18:s utbyggnad och ombyggnad är de partier som alltid är emot. Att använda ordet miljörasism, som Miljöpartiet gör, eller att försöka få utbyggnaden till en för invånarna i Kista och Tensta klassförtryckande fråga tycker jag är skamligt mot människor som bor där ute. Tror ni att invånarna där ute inte kan använda vägarna, inte vill använda vägarna och inte har bil? Alla människor som bor där ute är uppenbarligen gående och lediga hela dagarna, för de vill bara använda Järvafältets rekreationsområde. Jag förstår inte det.

Förstår inte ni att de också vill ha fler jobbtillfällen, vill ha möjlighet att få varor transporterade i tid till sina affärer? Snacka om fördomar! Det är snarare ni två motpartier, partierna mot allt, som är miljörasister och som har en klassyn på de boende där ute som inte jag skulle uppskatta om jag bodde där. Jämt och ständigt har ni en *von oben*-syn på andra människors uppfattningar och vad andra människor vill. Ni tror alltid att ni vet allting mycket bättre och kan bestämma över dem. Men i det här fallet är det väldigt skönt att det är en tillräckligt bred majoritet rakt över alla gränser som inser någonting helt annat. Vi behöver den här leden. Vi behöver en

utbyggnad av den. Det är väldigt skönt att få i gång den så tidigt och att vi har råd att göra det. Jag tycker att vi ska ta oss råd att göra detta.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 88

T o r h i l d L a m o (v): Det var häpnadsväckande att lyssna på föregående talare – de som bor där ute och det ena och det andra. Då får jag väl säga att vi är de och de är vi. Jag bor själv längs Järvafältet. Nu bor jag i Kista. Jag flyttade till Rinkeby när jag flyttade till Sverige. En av de första sakerna som gjorde att jag valde att engagera mig i Vänsterpartiet och i svensk politik var precis det här. Det var 2002–2003 som frågan återigen kom på dagordningen att man skulle bygga ut E 18.

Om du lyssnar på det vi säger märker du att vi faktiskt stöder en utbyggnad av E 18, men vi vill att den ska ligga i tunnel. Och det stödet har vi också från de andra som bor längs fältet. Jag tror kanske att det finns några andra här av oss som uppenbarligen har lite bättre kunskap om vad medborgarna tycker än vad du har.

Anförande nr 89

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Det är häpnadsväckande, säger du, att lyssna på mig. Det är snarare häpnadsväckande att lyssna på dig. Varför sade inte ditt parti detta förra perioden, när ni satt i majoritet? Ni klarar er inte ihop med de andra partierna i den majoriteten, och det är ju skamligt.

Att komma och hacka nu, det är för sent. Det här är någonting som vi måste få fram snabbt som ögat för att det ska kunna bli en vettig verksamhet där ute, för att det ska kunna bli en vettig miljö för människor som bor där ute. Som sagt, häpnadsväckande är den åsikt ni står för i er så kallade klasskamp.

Anförande nr 90

Borgarrådet L i v h (v): Om du anklagar mig för att föra klasskampsretorik tar jag det i det här fallet som en komplimang. Jag skulle vilja att du läser den rapport som faktiskt heter *Strukturell diskriminering vid byggande av vägar*. Den visar just det vi från Vänsterpartiet försöker tydliggöra i den här salen, att när man planerar vägar i villaområden där det bor höginkomsttagare lägger man dem i tunnel. När man genomför vägprojekt förbi områden som Tensta och Rinkeby, med låginkomsttagare, struntar man i att bygga i tunnel därför att det då är för dyrt. Det är fakta, och det tycker jag att ni faktiskt skulle erkänna, titta närmare på och förändra er politik.

Anförande nr 91

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Om vi ska få den här utbyggnaden i tid, Ann-Margarethe Livh, behöver vi göra den nu. Då kan vi inte vänta 10, 15 eller 20 år. Ni har haft många år på er att köra fram förslaget när ni har suttit som medhjälpare till den andra majoriteten. Ni har aldrig fört fram den här frågan över huvud taget då. Sent ska syndaren vakna.

Anförande nr 92

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Vi har talat om detta i vårt parti också. Saken är den att vi har drivit den här frågan hela tiden. Vi har drivit den i motioner och på olika sätt. Men tyvärr har vi faktiskt ett parti som heter ”socialmoderaterna”, och ni hittar alltid varandra och kör över de vettiga idéerna med er förenade betongpolitik.

Anförande nr 93

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Vi har drivit frågan länge, säger du; frågan om, vad var det ni kallade den, den gräsliga miljörasism som vi bedriver där ute. Ni kan inte driva frågor eftersom ni uppenbarligen inte heller får igenom något. Ni satt i en majoritet och gick med på en massa beslut som ni inte tyckte om. Jag undrar vad invånarna där ute egentligen tycker om ert agerande. Här står du och säger att ni har drivit den här frågan i flera år och aldrig fått något gehör för den. Varför i hela friden har ni funnit er i att ingå i den majoriteten när ni aldrig får igenom era frågor? Det skulle jag fråga mig om jag var en sådan som någon gång, möjligtvis felaktigt, hade röstat på er.

Anförande nr 94

M a r t i n M i c h e l (mp): Ordförande, ledamöter! Borgarrådet Söderlund, som tydligen är på väg ut, inledde med att säga att det här är ett av Stockholms största integrationsprojekt. Det är så att man häpnar, tycker jag. Hur kan en ny sexfilig motorväg någonsin bli ett integrationsprojekt? Kan någon förklara det för mig. Jag förstår det inte.

Att man med 600 meter tunnel gör det lättare att ta sig ned till Järvafältet må vara hänt, och det är bra. Men de här tunnarna är ju alldeles för korta. Om man menar allvar med att förbättra miljön, minska buller, avgaser och allt möjligt, skulle tunnarna ha varit mycket längre. Därför blev det tunnelalternativ som går genom berget under stadsdelarna det klart bättre alternativet i den MKB-utredning som man gjorde.

Den här motorvägen syftar ju inte till att öka integrationen i området utan den syftar till att folk som kör förbi området i bil snabbare ska kunna ta sig till staden. Det är helt klart på det viset. När vägen är klar innebär det bara en tillfällig lättnad och snabbare väg att ta sig till staden. Efter tio femton år är de här vägarna igenkorkade med bilar igen, med den vägutbyggnadspolitik som borgarna driver.

E 18 har ju i dag i alla fall en positiv sak. Det är att det finns sju-åtta in- och utfarter till stadsdelarna Tensta och Rinkeby. Det är ganska lätt att köra in och åka till marknader, torg och företagare i de här stadsdelarna i dag. Med det nya förslaget, och det var även så med tunnelalternativet, blir det bara tre in- och utfarter. Det tycker jag är en väldigt stor försämring av integrationen i området. Det gör att de här stadsdelarna kommer att bli ännu mer isolerade, och det är jag väldigt bekymrad över. Jag skulle gärna vilja ha ett svar av borgarrådet Söderlund på de här frågorna. Hur tänker han sig att integrationen verkligen ska fungera och lösas så som han påstår?

Anförande nr 95

Borgarrådet L i v h (v): Jag måste säga att jag tycker att Inge-Britt Lundin har en väldigt konstig demokratisyn. Vad menar ni? Om vi har suttit här ända sedan 90-talet och drivit ett konkret förslag om E 18 i tunnel och vi sedan inte får igenom det, ska vi då ändra oss och tycka som Mikael Söderlund? Är det demokrati? Ni i Folkpartiet har ju i årtal drivit era förslag, försäljning av Stokab och så vidare, som ni inte har fått igenom. Ska ni ändra er och tycka som Vänsterpartiet då? Jag förstår inte din demokratisyn om jag ska vara ärlig.

Jag tänker egentligen inte hålla något anförande nu utan jag skulle vilja ställa ett par frågor till Mikael Söderlund. Det är så här, Mikael, att på alla samråd som har hållits under alla år på södra Järva har man enigt sagt: Vi vill ha en tunnel, vi vill inte ha en motorväg. Alla svar som har skickats in från föreningar, från enskilda, från koloniträdgårdsföreningar och från företagare säger: Vi vill ha en tunnel. Vi har samlat in tusentals namnunderskrifter där man säger: Vi vill ha en tunnel. Opinionen är entydig. Lyssnar inte du på den opinionen? Tycker du att det är vi som är odemokratiska, som faktiskt lyssnar på den här opinionen, som lever med den här opinionen, som bor där och som driver de här frågorna som lokala partier enhälligt, alltifrån höger till vänster, har drivit kanske sedan 80–90-talen? Lyssnar inte du på det? Tycker du att alla de här människorna har fel och att du har rätt? Jag skulle faktiskt vilja att du svarar på det.

Anförande nr 96

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag vill bara säga att med mitt partis historiska bakgrund och syn på demokrati står jag åtminstone väldigt trygg och fast i min uppfattning. Att ni sedan låter er köpas för fäla pengar går väl alldeles utmärkt. Det förstår vi att ni brukar göra ibland.

Anförande nr 97

Borgarrådet L i v h (v): Ursäkta mitt språkbruk, herr ordförande, men det där var något av det dumaste jag har hört i den här salen någonsin. Poängen är ju att vi inte har låtit oss köpas. Vi har ju drivit vår åsikt konsekvent. Ända sedan 80–90-talen har vi varit övertygade om vår politik. Vi har lyssnat på den lokala opinionen, och vi har stått fast vid vår åsikt.

Anförande nr 98

M i r j a S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige! Jag får nog den här gången börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Det känns ju konstigt när man sitter i opposition.

Jag har haft kommunala uppdrag i åtta år, och lika länge har vi pratat om E 18. Åtminstone har jag hört talas om det under den tiden. När vi pratar om den lokala opinionen måste jag ändå få påpeka att det finns olika opinioner. När vi behandlade remissen på vår stadsdelsnämnd var det ett fåtal besökare och inte många frågor om det här över huvud taget. Vi har ju olika opinioner på olika ställen, men när vi i stadsdelsnämnden behandlade remissen hade vi inte så många opinionsyttranden. Stadsdelsnämnden i Kista var också positiv till detta.

När det gäller att bygga vägar i tunnel kan jag säga att det finns väldigt många önskemål om att bygga tunnlar i Stockholm. Det tror jag att jag vet efter att ha varit ordförande i trafiknämnden i ett och ett halvt år. Men man får inte alltid vägar i tunnel. Jag kan till exempel nämna Gamla Enskede längs Nynäsvägen. Där är den hetaste önskan som finns hos människorna att få vägen i tunnel. Vägverkets bedömning är att för att kunna åtgärda Nynäsvägen med den lösningen skulle det ta 80 år. Då skulle de som bor i Gamla Enskede få bo i buller och dålig trafikmiljö i 80 år till. De här önskemålen finns på många olika håll i staden, inte bara ute på Järva.

Den sträcka som nu ska byggas om är en av de trafikfarligaste sträckorna i hela Stockholm. Olycksstatistiken är givetvis jättehög. Visst innebär de plankorsningar som finns nu att det är lätt att åka in i området, men det är också väldigt lätt att råka ut för krockar i de här korsningarna. Det händer oerhört tätt. Det är ju också en av utgångspunkterna för vårt ställningstagande när det gäller E 18.

Vad jag ändå måste påpeka är SLK:s synpunkter att avtalet inte är riktigt så heltäckande och så bra som vi skulle önska oss i staden, i synnerhet inte när det gäller byggandet av trafikplats Rissne. Jag tycker, Mikael, att du framöver måste följa upp att det inte blir en merkostnad för staden men att den kommer att bli byggd. Det är givetvis allas ansvar.

Sedan kan jag ändå inte låta bli att ge en liten gliring till majoriteten, Mikael. Kulturreseptatet är inte ett hinder för stadsdelarnas utveckling. Givetvis behövs naturmarken. Det försvinner väldigt mycket åt andra hållet i och med Kista Gårdsprojektet. Det lilla andningshållet är väldigt viktigt för oss som bor i området.

Anförande nr 99

E i e H e r l i t z (mp): Jag vill fortfarande ha svar på frågan om kostnaderna. Vad jag förstår kostar det mellan 1,5 och 2 miljarder kronor att lägga leden i tunnel. Men får vi inte pengar i ungefär samma storleksordning om vi lägger leden i tunnel och kan bebygga området där leden går i dag? Där skulle vi kunna bygga en tät stad. Det blir bra variation gentemot Rinkeby med en annan typ av stadsstruktur där. Det har alltså även en bra funktionell betydelse för framtiden.

Jag skulle vilja ha svar på den frågan. Tjänar man inte in det här om man lägger vägen i tunnel?

Anförande nr 100

S t e l l a n F H a m r i n (v): Eftersom ingen annan svarar så svarar jag gärna ja på den frågan. Att gräva ned befintliga vägar i tätbebyggda områden är en stor miljövinst. Det behövs på många håll i staden. Det gynnar de boende och det gynnar miljön. Vänsterpartiet är positivt till detta. Men det är ett hån mot befolkningen i Tensta, Rinkeby och Kista att detta inte sker för E 18 nu.

Nu vill jag ha ett löfte från Moderaterna, Folkpartiet, Centern, Kristdemokraterna och från de socialdemokrater som nyss applåderade Mikael Söderlunds lite märkliga inlägg. Jag vill att ni lovar att innan ni lägger Nynäshamnsvägen i tunnel, bland alla miljonvillor som finns där, göra samma sak med E 18 vid Södra Järva först.

Anförande nr 101

Cecilia Obermüller (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har varit med ett tag nu. Det blir tredje perioden som jag sitter i stadsbyggnadsnämnden. Jag kommer ihåg hur alla partierna förordade att vi skulle lägga E 18 i tunnel – även Moderaterna och Socialdemokraterna och även Mikael Söderlund.

Sedan blev det bråttom. Det var Vägverket som började tala om tilldelning av medel. Socialdemokraterna och Moderaterna släppte greppet i stället för att driva på och påskynda tunnelalternativet. De släppte. Folkpartiet och Kristdemokraterna anpassade sig sedan till vad Moderaterna tycker. Så var det – exakt så var det. Och nu ser vi hur socialdemokrater och moderater tycker samma sak. Det är som vanligt – alltför vanligt. Jag pratade ju om socialmoderaterna förut.

Mikael Söderlund talar om konstruktiv och utvecklande politik. Konstruktivt och utvecklande hade det varit att lägga E 18 i tunnel, göra om E 18 till en lokalgata och lägga bostäder, arbetsplatser, studentbostäder och verksamheter kring denna lokalgata. Då hade det varit öppet ut mot fältet, och vi hade fått ett vettigt tunnelalternativ som hade förhöjt säkerheten. Vi vill inte ha de här trafikolyckorna; det vill inte någon. Det är ju självklart. Vi kunde ha pressat på det här, gjort det gemensamt och lagt pengarna.

Nu ska det läggas 600 miljoner på överdäckningar – små larviga överdäckningar. En tunnel hade inte kostat oss så mycket mer. Jag kommer ihåg att man då talade om 650 miljoner – tror jag att det var – som staden skulle ha varit tvungen att skjuta till för att få tunnelalternativet. Det hade varit så mycket bättre. Vi har drivit det här hela tiden. Men vad gör man när både socialdemokrater och moderater är emot? Då lyckas man ju inte.

Anförande nr 102

Fredrik Wallén (kd): Men snälla Cecilia, det är ju så att Kristdemokraterna liksom alla partier i den här församlingen, tror jag, naturligtvis tittade intresserat på tunnelalternativet. Tunnelalternativ kan i många avseenden vara bra, men i det här fallet hade det varit för dyrt och tagit för lång tid. Framför allt är E 18 för farlig för att behållas i sin nuvarande utformning. Nu finns en möjlighet, som vi ser det, att få en säkrare och bättre väg på ett rimligt sätt och inom en rimlig tid. Därför tycker vi att det är mycket rimligt att det här beslutet fattas i dag.

Jag vill passa på nu i min replik att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut här i kväll.

Anförande nr 103

Cecilia Obermüller (mp): Vi var som sagt helt ense om det här, och vi kunde ha drivit fram den här varianten i staden om vi hade varit lite tuffare. Men Socialdemokraterna och Moderaterna vek sig för Vägverket. Sedan hamnade vi i den här situationen. Det är vi som har varit konsekventa och hela tiden sagt: Ta tunnelalternativet! Det är konstruktivt, bra och människovänligt. Det är vettigt.

Anförande nr 104

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Vi anpassar oss efter vad Moderaterna säger, påstår Cecilia. Låt oss säga så här: Vi i vår majoritet, den borgerliga majoriteten, enas i de olika frågorna. Vi motarbetar inte varandra, som ni uppenbarligen har gjort när ni har samverkat i någon konstellation av majoritet. Och, Cecilia, det är just sann demokrati att köra över era åsikter i det här ärendet.

Anförande nr 105

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag kan bara konstatera att Folkpartiet har svängt 180 grader i frågan.

Anförande nr 106

T o r h i l d L a m o (v): Jag vill återigen ställa den fråga som Ann-Margarethe Livh har tagit upp men inte fått svar på. Det har visat sig både vid samråden, från alla organisationer och från en rad enskilda medlemmar under en eller möjligen två månader då vi höll på att samla namnunderskrifter och fick ihop mer än 3 000 underskrifter att folk vill ha en tunnel och inte det här ytalternativet. Jag undrar därför: Varför lyssnar ni inte på dem som bor i området? Varför lyssnar ni inte på Södra Järva-bon? Jag hoppas att någon av er vill svara på det.

Anförande nr 107

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande och Torhild Lamo! Torhild använder en ganska intressant debatteknik som jag tycker är lite kännetecknande för en del vänsterpartister.

Du har bland annat påstått i dina inlägg att det blir fördubblat buller på vägen. Ska vi ta och börja där, Torhild Lamo? Sanningen är ju den rakt motsatta. Tänk om vi för en gångs skull skulle hålla oss till fakta, Torhild Lamo? Skulle inte det vara lite spännande som omväxling till alla de här retoriska högtidstalen? Skulle vi inte kunna ta och titta på hur det faktiskt ser ut i verkligheten? Ibland vet jag inte vilken planet vänsterpartister håller till på. Jag tycker att det vore intressant om man någon gång kunde diskutera det som sakfrågan gäller.

Det gäller den fråga som jag inledde med att säga att jag tycker att vi ska fira i kväll. Jag tycker att vi ska vara lite stolta över att vi någon gång har åstadkommit ett avtal som innebär att man två år tidigare än beräknat kan komma i gång med ett vägprojekt som påverkar människor i högsta grad. Det är den väg som ”står och går” och som Torhild och många andra här i kväll helst inte vill tala om. Det är en mycket trafikerad väg – en väg som har många svåra trafikolyckor. Det är en väg som innebär att man som granne inte kan ta sig mellan Tensta och Rinkeby för att hälsa på utan att köra ut på stora E 18. Vi kan ta det som det extrema exemplet. Det är en väg som i decennier har fått stå som ett provisorium i väntan på en mycket bättre lösning.

Jag tycker att vi ska hålla oss till sakfrågan, Torhild. Varför påstår du att det ska bli fördubblat buller när sanningen är att det blir minskat buller? Varför vill du aldrig prata om den väg som ”står och går” och som innebär att människor skadas och

dödas i trafiken varje år? Den frågeställningen kommer inte upp här, och det är ju intressant. Däremot hänvisas det till olika samrådsmöten, till olika lokala opinioner och till en rad idéer om vad man borde ha gjort i stället – som om det går att göra någonting åt det nu när vi är framme vid slutet av en lång process som har pågått i åtta tio år och kanske egentligen i ännu fler år.

Jag ställer återigen frågan: Varför vill ni inte diskutera verkligheten? Är det inte ganska talande för Vänsterpartiet och Miljöpartiet att ni alltid lämnar verkligheten och pratar om andra frågor än dem som är på agendan? Det bevisar väl att ni egentligen aldrig har varit särskilt beslutsfäha. Några gånger har ni fått sitta med vid maktens bord, och då har ni uppenbarligen inte kunnat göra skäl för namnet. Ni har inte kunnat påverka besluten.

Det här är inte en fråga som moderaten Mikael Söderlund har hittat på på tre månader, skrivit fram och lyckats fixa ett avtal för. Ni kanske tror det, men det är faktiskt inte så. Detta har pågått i många, många år. Det är resultatet av många utredningar och många diskussioner som vi ser här. Det här var den lösning som är möjlig att genomföra i verkligheten om man till skillnad från Torhild Lamo befinner sig i verkligheten och inte är ute på någon annan planet i universum där man tror att man bara kan önska sig saker utan att stå för dem.

Ni har haft lång tid – fyra, åtta eller tio år – på er för att bereda ett annat förslag och driva igenom det i fullmäktige. Men det har ni inte gjort. Jag kan bara konstatera att det här förslaget innebär en mycket bättre lösning på trafikproblemen i det här området än några andra förslag som är realistiska och finns på bordet i dag.

Anförande nr 108

T o r h i l d L a m o (v): Jag vet inte hur väl borgarrådet lyssnar. Jag har inte sagt att bullernivåerna kommer att fördubblas. Däremot har jag talat om att det kommer att upplevas som att de fördubblas. Det visar även miljöprovningen både från Miljödepartementet och från Vägverket. De visar att bullernivåerna kommer att öka även om man bygger de här 300 meters överdäckningarna.

Faktum är att ni inte vill svara på det som frågan gäller. Ni tar inte hänsyn till dem som bor i området. Ni tar inte hänsyn till den enstämmighet som har funnits från de lokala remissinstanserna. Detta är saker som har kommit in i samråden från lokala boende, från koloniföreningarna, från alla möjliga olika kulturföreningar, från naturskyddsföreningar och från så gott som alla, även det lokala näringslivet. Faktum är att du inte vill svara på detta.

Anförande nr 109

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Jag konstaterar att Torhild Lamo medger att hon for med osanning i början på debatten när hon påstod att det var fördubblat buller i och med vägprojektet. Det var precis vad du sade. Du sade ingenting om upplevt buller, vilket är en fantastisk formulering över huvud taget – upplevt buller!

Här har det gjorts årtal, fru ordförande, av genomgångar och undersökningar och man har bevisat i en rad olika led på vilket sätt det här är miljöpåverkande och på vilket sätt det är en förbättring av nuvarande förhållanden. I stället står Torhild Lamo här och påstår att det är en upplevd fördubbling. Det är ganska skrattretande. Om man ska få höra någon typ av seriös debatt så borde åtminstone även Torhild Lamo kunna konstatera att det blir en väsentligt bättre dagvattenhantering, en väsentligt bättre trafiksäkerhet och en väsentligt bättre bullersituation i området än vad det är jämfört med dagens väg. Torhild Lamo och alla hennes partivänner både i Vänsterpartiet och i Miljöpartiet har haft årtal på sig att ta fram ett annat alternativ. Det har ni inte lyckats med. Därför står valet mellan ombyggd väg och befintlig väg.

Anförande nr 110

R e b w a r H a s s a n (mp): Jag vill bara säga en sak angående bullernivån. Bullernivån på Järvafältet kommer att öka. Men på den sidan där Rinkeby och Tensta ligger kommer den kanske i viss mån att minska. Om ni på riktigt vill att bullernivån på något sätt blir mindre, på samma nivå som i området vid Södra länken, borde ni föreslå ett alternativ där det blir mindre buller för de boende i området.

Hör du mig, Mikael? Om du vill att Rinkeby- och Tenstaborna och Södra Järva får mindre buller är det bättre med tunnelalternativet. Varför är du då emot det?

Anförande nr 111

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det är det vi alla här undrar – vad är alternativet? Det finns ju inget alternativ. Ni har inte skrivit fram något alternativ. Ni har inte tagit fram något förslag som är trovärdigt, som har en finansiering och som har ett annat utseende än det förslag vi har i kväll. Det är det som är bristen, och det har hela den här diskussionen visat. Några av oss tar ansvar och försöker lösa trafiksituationen för de boende i de här stadsdelarna. Andra låtsas som att verkligheten inte finns.

Anförande nr 112

P e r A n k e r s j ö (c): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tror att jag ska fatta mig ganska kort. Som jag sade till min bänkgranne Ulf – vilket väckte viss munterhet hos honom – är detta en väg som Centerpartiet faktiskt vill bygga. Det hade varit mycket enklare för mig att ansluta mig till att bygga tunnel och fördröja och förhala det här. Men jag försöker vara en god kommunpolitiker som ibland kan gå ifrån ryggmärgsreflexen att säga nej, även om det kanske är lite obehagligt.

Faktum är att vi måste fatta ett beslut i dag. Jag har som kommunfullmäktigeledamot att ställa mig till ett förslag som ligger på bordet. Och förslaget om tunnel ligger faktiskt inte på mitt bord. Det ligger inte här i dag utrett och klart.

Jag tror att trafiken i framtiden kommer att vara annorlunda – både miljövänligare och tystare. Men en sak kommer att bestå, och det är att trafiken faktiskt behövs. Det hade varit en viss skillnad om det bara hade handlat om att anlägga helt ny asfalt i det här fallet. Men nu finns det faktiskt ett försök att göra någonting som är bättre än det som finns i dag. Därför tänker jag rösta ja till det här.

Anförande nr 113

Stellan F Hamrin (v): Vi har diskuterat en del av vad som har hänt i frågan. Det är viktigt för att bedöma partiernas trovärdighet, tycker jag. Men det är ännu viktigare att bedöma framtiden. Jag tänker upprepa min fråga om ett löfte från moderater, folkpartister, centerpartister, kristdemokrater och från de socialdemokrater som nyss applåderade Mikael Söderlund. Innan ni lägger Nynäshamnsvägen i tunnel bland alla miljonvillorna – vill ni då göra samma sak med E 18 vid Södra Järva först?

Anförande nr 114

Eie Herlitz (mp): Fru ordförande, fullmäktige! Jag ställde frågan till fel person förut. Men nu skulle jag vilja fråga stadsbyggnads- och trafikborgarrådet Mikael Söderlund hur mycket pengar man egentligen kan få genom tomtor, byggrätter och annat om man lägger leden i tunnel och bebygger marken där leden går i dag med en ganska tät stadsbebyggelse? Jag skulle vilja ha svar på den frågan, Mikael.

Anförande nr 115

Borgarrådet Söderlund (m): Jag tycker att du är underbar, Eie! Jag kan inte ge dig något exakt svar. Jag kan bara berätta för dig att i de 3,3 miljarder som det projekt som vi ska genomföra nu kostar – det är inga små belopp och det krävs stora åtgärder för att göra det här så miljövänligt som möjligt – ingår överdäckningar. Där ingår kanske också några intäkter. Exakt vad det i slutändan kommer att bli kan jag inte svara på i dag. Det finns några sådana delar med även i det här projektet. Men att få ihop alla de miljarder som skulle ha krävts för att bygga tunneln tror jag inte är särskilt görligt, Eie.

Anförande nr 116

Eie Herlitz (mp): Jag har hört att de överdäckningar som ska göras för 700 miljoner kronor är gjorda på ett sådant sätt att man inte kan bygga ovanpå dem om man vill i framtiden. Det klarar inte vägen av säkerhetsskäl och så vidare. Men vad säger stadsbyggnadsborgarrådet? Är det möjligt att bygga över det här i framtiden på något sätt?

Anförande nr 117

Torhild Lamo (v): Fullmäktige och åhörare! Jag begärde ordet igen, för jag tycker inte om att bli beskylld för att fara med osanning i talarstolen. Jag hade för en gångs skull ett skriftligt manus när jag höll mitt första anförande. Borgarrådet får gärna titta på det. Jag sade precis samma sak då som jag upprepade senare.

Kanske borde borgarrådet läsa in sig lite på en del miljöfrågor. När det gäller buller är det så att även om inte antalet decibel dubblas så dubblas sättet som det upplevs för örat på. Det måste ju ändå vara det som är det viktigaste – hur människor som bor nära en väg upplever att det är att bo där och hur det låter.

Jag noterar också att jag fortfarande inte har fått svar på frågorna om varför man inte vill lyssna på den lokala opinionen. Jag tror säkert att ganska många som bor kring Järvafältet också är intresserade av att få veta detta. Jag frågar en gång till: Varför lyssnar ni inte på den lokala opinionen?

Anförande nr 118

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Jag tycker i alla fall att det är intressant, Torhild Lamo, att du beskriver ett vägprojekt som innebär kraftigt minskat buller, kraftigt ökad trafiksäkerhet och kraftigt förbättrad miljöpåverkan bland annat med dagvattenhantering som ett utslag av miljörasism. Det är intressant hur ni beskriver projektet.

Du säger att vi inte har lyssnat på opinionen. Jag vill nog mena att den stora genomgång som har gjorts och de många åren av utredningsarbete och förändringar i projektet innebär att man också har lyssnat på opinionen. Det är tydliga överdäckningar och det är tydliga förändringar i projektet där man har tagit hänsyn till en rad olika synpunkter som har kommit fram. Det är det som det innebär att ha en stadsplaneprocess. Det är det som det innebär att ha samråd. Det är att lyssna, att ta till sig och att väga av och sedan fatta beslut. Men det är det ni inte klarar av där borta på den yttersta vänsterkanten. Ni hänvisar ständigt till ett annat projekt som inte finns. Vi andra som sitter här i rummet och har följt processen kan konstatera att det här är det bästa vi kan åstadkomma. Är det då inte bättre att vi gör det här nu än att vi fortsätter att ha en väg som innebär kraftigt buller och kraftig trafikosäkerhet?

Jag tror att stockholmarna förväntar sig att vi går från ord till handling och att vi för en gångs skull dessutom i kväll kan tidigarelägga ett viktigt vägprojekt med flera år. Det tror jag att de allra flesta stockholmare, till skillnad från dig, uppskattar.

Anförande nr 119

T o r h i l d L a m o (v): Vänsterpartiet har drivit förslaget om och kravet på E 18 i tunnel i årtal – sedan 80- och 90-talet. Tyvärr är det så att partier från andra håll har stoppat en ordentlig utredning av tunnelalternativet. Det finns endast en 20 år gammal utredning som tyvärr är bristfällig. Vi skulle ha önskat att det fanns en ordentlig utredning så att vi verkligen kunde ta ställning i frågan i dag. Jag hoppas ändå att ni röstar på Vänsterpartiets förslag.

*17 § Polycys för upphandling och konkurrensutsättning (utl. 2007:10)**Ordningsfråga*

Anförande nr 120

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har en ordningsfråga med anledning av det här ärendet. Till min och flera andras, har jag förstått, oerhörda förvåning damp ärendet ned i brevlådan i fredags eftermiddag – ett par dagar innan fullmäktigesammanträdet. Det här är ett omfattande ärende med en massa intressanta och viktiga principfrågeställningar som tas upp. Det finns inte en chans för oss som fullmäktigeledamöter att kunna diskutera det här i gruppen eller på något annat sätt. Jag tycker att det är märkligt att man tar upp det på det här sättet.

Detta föranleder en principdiskussion om hur vi ska hantera sådana här ärenden. Jag vet att det inte är olagligt, och att den här möjligheten finns. Den har kommit upp i frågor som antingen har innehållit något datum som har varit viktigt eller där det har rått stor enighet i fullmäktige. De har kunnat ramla igenom. Men det här ärendet innehåller varken datum eller är något som vi är eniga om, antar jag. Det kan vi nog utgå ifrån.

Jag vill fråga presidiet hur man har resonerat om detta. Jag tycker att ärendet antingen ska bordläggas eller dras tillbaka så att vi får chans att diskutera det i våra grupper. Jag vet att alla partier har grupper på onsdagar. Om det är meningen att sådana här ärenden ska dyka upp med så här kort varsel så antar jag att vi måste ändra våra gruppmöten till lördagar och söndagar för att ha en chans att vara förberedda. Jag tycker att det här är orimligt för dem som sitter i fullmäktige.

Anförande nr 121

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag tycker att Jan Valeskog har all rätt i sin kritik. Jag delar Jans, och säkert även andras, uppfattning om att det här är ett viktigt principiellt ärende. Det finns naturligtvis ingen rimlig möjlighet för er att ta del av våra synpunkter på så här kort tid.

Jag hade förstått att ni skulle yrka på återremiss av ärendet i dag. Därför har jag med avsikt inte dragit tillbaka ärendet. Jag har tänkt att eftersom ni yrkar på återremiss med anledning av att ni tycker att våra förändrade synpunkter ska remitteras ut till alla nämnder igen så gör vi också så. Då kommer ärendet upp igen om sex veckor här för diskussion. Då är det remitterat och behandlat och ni får in nya remissynpunkter.

Rent formellt är ärendet redan remitterat en gång. Men det gjordes av Annika Billström och den majoritet som fanns då. Jag kan förstå att ni tycker att det är förändrat och att man borde remittera det med de borgerliga partiernas tillägg.

Vi behöver inte ha någon debatt. För ordningens skull skulle jag vilja att ni antingen yrkar på er återremiss eller så drar jag tillbaka ärendet. Men jag har full respekt för att ni inte känner att ni vill diskutera ärendet i dag.

Det är en smaksak hur vi hanterar detta. Men jag kan gärna avstå från att debattera. Om ni bara yrkar på återremiss så blir det en minoritetsåterremiss, och sedan kan vi ta en diskussion om en och en halv månad. Ärendet kommer att komma upp den 26 mars. Då har det hunnit vara remitterat och har kommit tillbaka hit.

Anförande nr 122

J a n V a l e s k o g (s): För mig är detta trots allt en formaliefråga. Om hela fullmäktige ska remittera ärendet av det skäl som jag anförde och som vi verkar vara eniga om – att det är en orimligt kort tid att reagera på – så är det en sak.

Men jag uppfattar det ändå som om oppositionen har argumenterat för att återremittera texten av politiska skäl och med sådana motiv. Jag tycker att vi fortfarande inte har förhållit oss till själva principfrågan: Ska sådana här ärenden få komma så här två dagar innan eller inte? Om det bara blir en minoritetsåterremiss så är det ungefär som att det vore acceptabelt.

Jag uppfattar Kristina Axén Olin som att det råder enighet om att det här är orimligt. Om vi är med allihop och återremitterar är det en sak; då har vi åtminstone tagit ställning till frågan. Men om det blir en minoritetsåterremiss av oppositionen så har vi på något sätt inte tagit ställning till själva problematiken och hur det förhåller sig med sådana här ärenden.

Anförande nr 123

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande och fullmäktige! Detta är ett otroligt viktigt ärende. Men med respekt för att alla inte har hunnit läsa ärendet – det är ju viktiga frågor att sätta sig in i – har jag noterat att det kommer att förekomma ett önskemål om återremiss av ärendet i kväll. Det har jag full respekt för, och avstår därför från diskussion i detta ärende i dag.

Anförande nr 124

Borgarrådet J ä m t i n (s): Herr ordförande! Även vi anser att det här är ett av den här mandatperiodens kanske viktigaste ärenden, förutom budgetärendena som är årligen återkommande. Därför speglade Jans inlägg tidigare väl stämningen i den socialdemokratiska gruppen om att man vill ta ett ordentligt tag i den här frågan och läsa om den. Därför yrkar vi på återremiss och ser fram emot en redig debatt om innehållet i de här två policyerna. Där tror jag kanske inte att vi är lika eniga som vi är om att vi behöver en rejäl debatt i ärendet.

Anförande nr 125

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det här är ett viktigt ärende. Det är otroligt viktigt, för det handlar om hur man använder våra skattemedel. Vi anser att vi måste kunna

göra några medskick i denna återremiss. Vi har en hel del allvarliga synpunkter som vi vill skicka med.

Vi tycker att det är konstigt att majoriteten, om man nu anser att det här var dåligt berett – vilket det också är – inte själv drar tillbaka ärendet. Det borde vara det naturliga i stället för att det blir en minoritetsåterremiss. Vi vill ändå diskutera ärendet och göra några medskick i återremissen.

Anförande nr 126

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag vill bara påtala att detta ärende inte på något sätt är dåligt berett. Det har pågått en beredning av ärendet under årtal. Däremot har fullmäktiges ledamöter inte fått och hunnit läsa den samlade bedömningen mer än under en väldigt kort tid. Därför har jag full respekt för att man önskar återremittera ärendet i dag. Men man ska inte säga att ärendet är dåligt berett, för det är det inte.

Anförande nr 127

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag anser ändå att om man har gjort fel från majoriteten och presidiet med att inte skicka ut ärendet i tid så är det majoriteten som har en skyldighet att faktiskt dra tillbaka ärendet. Jag förstår inte varför man då begär av oppositionspartier att de ska återremittera ärendet. Det är en väldigt konstig ordning.

Vi har förberett oss inför denna debatt. Vi har flera synpunkter som vi vill skicka med i den återremiss som man gör av detta otroligt viktiga ärende, som handlar om hur vi hanterar Stockholms stads skattemedel.

Anförande nr 128

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Vi har i ärendet haft en gruppledaröverläggning och kommit fram till att vi ska avstå från debatt. Jag kan säga att det här inte är någon nyhet. Yvonne Ruwaida var själv med på kommunstyrelsen och begärde skriftligen en återremiss tillsammans med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna när ärendet behandlades där. Då är det självklart så att vi i majoriteten kan läsa ert yrkande om återremiss. Vi vet att det går igenom i kommunfullmäktige. Vi tar naturligtvis för givet att ni inte kommer att ha ändrat er till i dag.

Nu har vi haft en gruppledardiskussion och kommit överens om att vi avstår från diskussion i dag eftersom ärendet i enlighet med era önskemål ska remitteras ut igen, även om det redan har varit remitterat en gång enligt konstens alla regler. Men det ska alltså remitteras ut igen, nu med mina synpunkter, eftersom det uppfattas som om det är en ändring i ärendet. Det kommer tillbaka den 26 mars. Då kan ni inte yrka på att vi ska sätta i gång diskussionen i dag i alla fall. Då har ni ju ändrat er sedan kommunstyrelsen.

Vi har i alla fall haft en gruppledaröverläggning här och kommit överens om att vi ska avstå från debatt. Om Yvonne Ruwaida vill diskutera detta ärende så får du göra det i monologform i kväll. Men det är okej; jag lyssnar gärna.

Ordningsfråga

Anförande nr 129

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag kanske missförstår hur det här går till, men om jag förstår det rätt så kan man inte begära en minoritetsåterremiss nästa gång om ärendet är lika dåligt berett som den här gången. En del av ärendet har inte remitterats någonstans, det vill säga detta att man ska ta bort antidiskrimineringsklausulen i offentliga upphandlingar. Det har inte remitterats, vilket gör att om ärendet kommer tillbaka och om det är dåligt förberett så kommer vi inte att kunna begära en minoritetsåterremiss om jag förstår det hela rätt.

Är det så? I så fall finns det ett problem med det demokratiska synsättet. Poängen med minoritetsremissen är att man ska ha en chans att verkligen gå igenom det ärende som finns. Uppenbarligen råder det i det här ärendet missförstånd kring lagstiftningen i Sverige. Det råder också missförstånd angående EG-rätten. Man har inte läst noggrant för att se om ett socialt krav finns i dag i EG-direktiven och är tillåtet där, bland annat.

Anförande nr 130

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Nu har vi en lång ordningsdebatt eftersom det uppenbarligen finns en massa ledamöter som inte vill ta en längre debatt om det här ärendet just i kväll.

Jag skulle vilja påminna den nuvarande majoriteten om hur den agerade i opposition när det gällde ärenden och deras minoritetsåterremisser. Det var nämligen ett institut som ni använde. Det finns i kommunallagen och det är meningen att man ska använda det just när man tycker att det finns saker som absolut inte är belysta och som en stor minoritet känner ska belysas. Man gör så med ärenden när man fattar beslut, och man motiverar det efter en debatt.

Det här handlar inte om att bara för att så fort ni lade fram ett sådant yrkande i kommunstyrelsen förra mandatperioden så blev det automatiskt inte någon debatt. Vi förde långa diskussioner om vad ni tyckte fattades i ärendet, vad ni tyckte i sak och vad den dåvarande majoriteten tyckte i sak. Det är precis så man kan göra med det här ärendet den här gången också.

Däremot, Kristina, tycker jag att det är fel om du gör som du tänker göra nu, det vill säga bara kör fram ett ärende som du håller med om inte är tillräckligt berett eller inte har kommit ut i tillräckligt god tid till fullmäktiges ledamöter. Då fråntar du minoriteten dess möjlighet att påpeka på vilka grunder man återremitterar ärendet. Om ni inte vill ha debatten i kväll så får vi ha en monolog från den gröna bänken. Vi är beredda på det.

Anförande nr 131

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag blir liksom lite förvirrad. Jag tycker att ni talar emot varandra. Först och främst var det ni som i kommunstyrelsen i onsdags, eller när det nu var, i förra veckan yrkade på återremiss

för att ärendet inte var remitterat i de delar som Paul Lappalainen säger nu. Vi har då läst och begrundat och kommit fram till att vi har respekt för det. Delvis blir detta uppbackat av Jan Valeskog som berättar att ni inte ens har hunnit läsa ärendet och därför inte kan ha någon debatt i dag.

Vi har nu bestämt oss för att vi hörsammar ert återremissyrkande och remitterar detta med antidiskrimineringsklausul eller inte ut till nämnder och förvaltningar för att höra vad de säger om de synpunkter som ni framför kritik mot att vi inte har remitterat. Men vi tar inte debatten i dag eftersom Jan Valeskog och andra inte har hunnit läsa ärendet.

Vi har gått med på detta och bestämt oss för att göra så. Jag säger att jag kan avstå från min debatt i dag även om jag tycker att det här är ett jätteviktigt ärende. Nu får vi vänta i ytterligare fem sex veckor med att få beslut i de här frågorna. Men då är ni i Miljöpartiet inte nöjda med det heller! Då är det tydligen plötsligt fel att vi inte har någon debatt i dag om det ärende som ni inte har hunnit läsa. Då är det fel att vi har gått med på er återremiss, som ni egentligen inte ville ha trots att ni har skrivit reservationen i kommunstyrelsen.

Herr ordförande! Jag vet inte hur jag ska tolka det här. Jag trodde att alla skulle bli nöjda, eller relativt nöjda och glada, utom jag och vi som tvingas vänta lite längre. Jag trodde att ni skulle vara nöjda och glada i och med att vi hörsammar ert förslag om att återremittera ärendet och bereda det ännu mer. Dessutom ska ni ju hinna läsa ärendet. Men, herr ordförande, jag blir lite förvirrad. Jag trodde att vi hade uppfattat er önskan rätt.

Anförande nr 132

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Då är det ingen minoritetsåterremiss utan en majoritetsåterremiss.

Anförande nr 133

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Om de inte går med på remissen så är det en minoritetsåterremiss. Om de säger att de vill ha remissen så är det en majoritetsåterremiss.

Anförande nr 134

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Vi går med på en majoritetsremiss utan debatt.

Anförande nr 135

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Vi vet vad vi tycker. Vi har skrivit fram ärendet. Vi har läst er reservation. Vi är redo att gå till beslut.

Anförande nr 136

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 137

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag har läst papperen. Det kanske nästan är synd att jag är här eftersom jag tycker att det är intressant att majoriteten och Kristina skriver att diskriminering aldrig kan accepteras, men precis efter detta föreslår man att antidiskrimineringsklausuler ska tas bort. Det är ett av de få verktyg som Stockholms stad äger när det gäller diskriminering på grund av kön, etnicitet, funktionshinder och sexuell läggning.

Det sägs att det är brister i uppföljning som är problemet. Eftersom det finns brister i uppföljningen finns det risk för brister i effektiviteten hos klausulen. Därmed föreslår man att klausulen tas bort. Det är ett märkligt tänkande att göra så i stället för att föreslå en uppföljning.

Under tiden ska man utreda. Vem ska utreda detta? Jag antar att det är samma stadsledningskontor som inte verkar ha läst EG-rätten och som inte har förstått att kommissionen inte bara har klarlagt att antidiskrimineringsklausuler är lagliga, utan till och med uppmuntrar medlemsländerna att använda sådana klausuler. Bland annat har kommissionen uttryckligen sagt att Amsterdamfördraget ser det som en prioritet att avskaffa ojämlikhet och främja lika möjligheter för kvinnor och män i gemenskapens övriga politik och verksamhet. Kommissionen fastslår också nödvändigheten att bekämpa all form av diskriminering. Detta är ett direkt citat.

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att använda sitt inflytande såsom inköpare till att fullfölja ovannämnda sociala och arbetsmarknadspolitiska mål. Det här är någonting som saknas helt i ärendet. Dessutom saknas helt en insikt om att direktiven har ändrats. Nu står det att en upphandlande enhet får ställa särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras under förutsättning att kraven är förenliga med gemenskapsrätten samt att det anges i meddelandet om upphandling gäller i förfrågningsunderlaget. Det här läser jag direkt från ärendet. Dessa krav får bland annat omfatta sociala hänsyn och miljöhänsyn. När man läser ärendet får man idén att sociala klausuler är någonting underordnat och oviktigt.

Anförande nr 138

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag förstår att majoriteten har bråttom – så bråttom att demokratin får ta stryk. Det är en realitet vi har sett i flera olika nämnder och i hanterandet av ärenden av denna majoritet. Det beror på en enda sak att man inte skickade ut ett förslag på remiss som så markant skiljde sig från det förslag som den förra majoriteten hade diskuterat. Det kan ni gärna erkänna. Ni ändrar de här reglerna så snabbt som möjligt. Det är också därför vi hade denna kalabalik här i dag. Bakom detta att ni vill att vi ska återremittera åt er i stället för att ni gör en majoritetsåterremiss eller en bordläggning är att ni har bråttom med ärendet. Det är det enda skälet som ligger bakom. Det finns inget annat.

Jag har läst ärendet, och med mig många av mina kolleger i mitt parti. Det är ett viktigt ärende. Jag tycker också att det är ett dåligt skrivet ärende. Delvis är det motsägelsefullt, delvis ger det utrymme för tolkningar som inte är bra i ett politiskt beslut. Det finns också beslut i det här som är väldigt allvarliga. En av de frågorna är

att man upphäver antidiskrimineringsklausulerna med omedelbar verkan i all upphandling i Stockholms stad.

Jag vill bara säga att en majoritet i Stockholm bör spegla den mångfald som Stockholm har. Det gör inte er majoritet. Det är en dålig signal. Att sedan upphäva antidiskrimineringsklausulerna är ytterligare en dålig signal. Klausulerna har inte utretts. Ni dömer ut dem. Jag hävdar att de behöver mer resurser för att följas upp. Det kan man inte göra i en organisation som ska slimmas till vilket pris som helst.

Sedan har vi frågan om rättvisemärkt. Jag hade en debatt med finansborgarrådet. Där sade hon att varje upphandlande enhet ska kunna beställa rättvisemärkt. Av den här policyn för upphandling att döma kan man inte kräva rättvisemärkt. Jag förstår inte varför inte Kristina Axén Olin i den här policyn skriver det som hon sade till mig i den debatten. Den möjligheten ska varje upphandlande enhet ha, sade hon då.

Det finns också frågor om konkurrensutsättning. Vi hävdar att konkurrensutsättning inte ska ske av ideologiska skäl. Det ska ske på enbart saklig grund – ett billigare pris eller en bättre kvalitet. En av de grejer som man måste kräva vid konkurrensutsättning anser vi är meddelarfrihet. Det är rätten för människor att kunna säga om någonting är fel. Är ni beredda att gå med på det?

Anförande nr 139

Å s a R o m s o n (mp): Det som är mest slående när man läser den här policyn – som jag för övrigt till en annan gång skulle vilja läsa i ett nytt och helst bättre skick – är att man undrar vad som händer med all den uppbyggda kompetens i staden när det gäller att göra klokare upphandlingar. Upphandling handlar ju ändå om att vi gör ett aktivt val varje gång vi köper in varor. Jag vet att det finns en del kamrater på den borgerliga kanten som anser att när man bara köper det billigaste rakt av, då har man inte gjort något aktivt – det vill säga politiskt – val. Det är bara när man köper kravmärkt, ekologiskt anpassat eller med vissa rättviseregler som man gör ett aktivt val. Men jag vill hävda att man gör ett aktivt val varje gång som man köper någonting. Man kan antingen välja mellan att köpa in en ”orättvist” producerad vara eller tjänst och att köpa in en ekologiskt eller ”rättvist” producerad vara.

Jag vill ställa en fråga även om jag kanske inte får något svar. Jag tycker att det skulle vara intressant att höra hur Kristdemokraterna har diskuterat den här policyn. Under den förra mandatperioden var det ju faktiskt en kristdemokrat i den dåvarande marknämnden som var den första som snappade upp detta med barnarbete och gatsten som trafikkontoret och markkontoret hade köpt in. Det fanns då en fullständig enighet från höger till vänster – om det nu ska finnas en sådan skala i våra nämnder – om att det var någonting som vi inte ville medverka till, att vara med om att bryta mot några av de grundläggande ILO-konventionerna om mänskliga rättigheter genom att använda sig av produkter som är framställda på det sättet att barn och andra har kommit till skada.

Det här ärendet fick en hel del uppmärksamhet. Såvitt jag vet har också tjänstemän besökt Kina och tittat på verksamheten för att förvissa sig om att man får information om hur den här typen av produkter har producerats.

I den här policyn pekar man tydligt på att allting ska vara uppföljningsbart, och på grund av denna uppföljningsbarhet menar man att antidiskrimineringsklausulen faller utanför. Då är det ganska självklart att den typ av ansvarstaganden i våra nämnder när det gäller gatsten och huruvida barn har farit illa vid produktionen av dem riskerar också att falla utanför det smala nålsöga som ni nu vill införa i upphandlingspolicyn. I stället för att – som vår majoritet jobbade med – ge resurser för att utveckla det kloka upphandlandet i staden drar ni undan resurser och gör nålsögat så smalt att det blir en oklokskap i det hela.

Hur kan framför allt Kristdemokraterna gå med på det? Det är min stora fråga här i dag.

Anförande nr 140

Borgarrådet J ä m t i n (s): Herr ordförande! Jag ska inte ge mig in i sakdebatten. Jag vill bara göra några klarlägganden.

Det första klarläggandet är nästan löjligt. Demokrati och mötesregler är väldigt svårt. Men när majoriteten går med på minoritetens krav betyder det ofta att det är enighet i salen. Så var det inte här. Därför står vi fast vid återremissyrkandet. Vi tycker inte att det här ärendet är ett väl berett ärende. Det var ett väl berett ärende, men det är ett helt annat ärende som vi borde ha diskuterat.

Jag ser fram emot sakdebatten om sex, åtta, nio veckor eller hur många veckor det nu rör sig om innan ärendet väl återkommer. Där har vi massor med olika åsikter.

Återigen: Vi står fast vid återremissyrkandet i kommunstyrelsen. Anledningen till det är självklart att våra fullmäktigeledamöter inte har haft en – som det heter – sportslig att läsa handlingarna i ärendet.

Anförande nr 141

J o n a s E k l u n d (mp): Nu ser det ut som att det är minoriteten som återremitterar det här ärendet med hänvisning till att det är saker som fattas i det. Precis som Åsa Romson har jag noterat att det är uppenbart att det är saker som fattas i ärendet. Så här tyckte nämligen Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna i trafiknämnden den 13 juni förra året:

De tyckte att trafiknämnden skulle besluta att ”staden inte ska använda sig av sten från Kina eller andra producenter som inte efterlever internationell arbetsrätt, mänskliga rättigheter och inte tillverkas miljövänligt”. Därutöver anförde man följande: ”Har sten från Kina producerats på ett förkastligt sätt är det alltid fel. Detta är för oss självklart. För oss handlar det om ett moraliskt ansvar för att Stockholm inte ska medverka till att staden använder sig av produkter som producerats på ett felaktigt sätt. Vi kan inte acceptera att Stockholm inte efterlever internationella överenskommelser och medverkar till att riskera liv och hälsa för Kinas folk”.

Det var en utmärkt reservation. De borgerliga partierna tyckte till och med att man skulle riva upp redan befintliga, bindande avtal och eventuellt betala skadestånd för det. I somras ville ni gå väldigt långt. Nu finns det knappt ett ord i det här ärendet om

hur man ska kunna garantera arbetsmiljön och hälsan för arbetare utomlands som tillverkar produkter som vi i Stockholm köper.

Det går att göra någonting. Man kan köpa rättvisemärkt eller med likvärdiga villkor, om man skriver så. Man kan ställa krav.

Fundera på vad ni tyckte för ungefär nio månader sedan och skriv ärendet utifrån det.

Anförande nr 142

Z a i d a C a t a l á n (mp): Herr ordförande! Ja, kära fullmäktigeledamöter, som ledamot av Stockholms stads fullmäktige för Miljöpartiet anser jag att arbetet för lika rättigheter och mot diskriminering i vår stad är bland de viktigaste frågorna som vi står inför. Därför ser jag det här ärendet som oerhört nedslående. Majoriteten vill ta bort ett av de mest effektiva instrumenten som vi har för att bekämpa diskriminering i staden. Och vad vill man då ersätta det med? undrar jag, om man kanske har en annan idé om hur man ska få det samhälle där alla åtnjuter lika rättigheter. Jo, ingenting.

Om man tittar på till exempel jämställdhetsområdet kommer vi att få ett jämställdhetsutskott, men vad gör man mer? Jag ser inget mer. Vi har pratat om till exempel upphandling där man kräver att det inte ska förekomma något barnarbete. Att man kräver att företagen lyder lagen och har jämställdhetspolicys är också viktigt. Så sent som för någon månad sedan konstaterade Jämo att bara 30 procent av de svenska företagen har jämställdhetspolicys, ett aktivt jämställdhetsarbete och arbetar för att kvinnor ska få chefspositioner. Detta är en annan sak som man kan använda antidiskrimineringsklausulerna för.

Antidiskrimineringsklausulerna innebär ett effektivt arbete mot diskriminering i vår stad, och dem vill ni avskaffa. Det skäms jag för. Jag tycker att det är pinsamt, och jag tycker också att ni borde skämmas.

Anförande nr 143

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Det här blir en lite märklig debatt. Egentligen är det inte mycket att säga av det som jag skulle ha sagt i kväll, men jag kan väl säga det som jag hade tänkt säga om vi hade haft en riktig debatt här.

Avskaffa inte antidiskrimineringsklausulen! Inrätta någon form av uppföljning och gör en utvärdering om ett eller två år! I övrigt hade jag tänkt att tala om upphandling och konkurrensutsättning som berör svaga människor och gamla människor, handikappomsorgen och omsorgen om dementa.

När man ska upphandla är det viktigt att man kan få insyn i de äldres tillvaro. Behovet av insyn och säkerhet är som allra störst inom äldreomsorgen och omsorgen. Vårdtagarna kan inte själva säga ifrån om något är fel, och det finns kanske inte heller någon annan som kan påpeka det.

En sak som jag tycker är viktig som jag vill ta upp handlar om upphandling av driften av ett servicehus i Stockholm. Det handlar om vilka som ska ha ansvar för en upphandling inom vård och omsorg. Är det politiker eller är det tjänstemän?

Driften av ett servicehus ska alltså åter upphandlas på entreprenad. I detta fall förefaller det vara tjänstemännen som vill sköta anbudsunderlaget och innehållet i den vård som ska upphandlas. Nämnden ska bara besluta att upphandling ska ske.

Det burkar vara nämnden som efter bedömning fastställer anbudsunderlaget och innehåll. Därför vill jag fråga ansvarigt borgarråd: Är det politikerna – som brukligt är – eller tjänstemännen som framöver ska ansvara för innehållet och bedömningen bland annat i den vård som upphandlas för våra äldre? Det finns kanske någon som kan svara på det.

Anförande nr 144

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill bara hänvisa till den text som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har lagt fram i ärendet när det gäller återremiss. Varför vill vi återremittera ärendet? Vi tog ju fram ett förslag tidigare, men här har man gjort en mycket kraftig revision, vilket är naturligt efter ett val. Nu är det två helt nya förslag som ligger på bordet. Inga remissinstanser har fått se eller kommentera dem.

På ett väldigt missvisande sätt finns remissvaren med i ärendet, men de avser de gamla förslagen. Det är inte så att man har gjort några småändringar utan det rör sig om väldigt stora förändringar. Bland annat har man lagt till detta med avknoppning, utmaningsrätt, alla former av sociala krav, miljökrav, antidiskrimineringsklausuler och så vidare.

Därför vill vi att förslaget remitteras igen på vanligt sätt till nämnder och styrelser för att man ska få konsekvenserna belysta och för att vi ska kunna ha en debatt i frågan. Dessutom har ärendet lagts fram så sent att alla inte har hunnit att sätta sig in i det.

Jag vill hänvisa till den texten, och vi är övertygade om att när ärendet kommer tillbaka blir det en mycket livlig debatt här i salen. Då kommer Vänsterpartiet att ha ganska mycket att säga om det här ärendet, men vi avstår från det i dag.

Anförande nr 145

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Med tanke på prioriteringar kanske inte alla har hört att det här är EU:s år för lika behandling och lika möjligheter, kön, etnicitet, funktionshinder och sexuell läggning. Jag undrar om det här är alliansens stora bidrag till främjande av jämlikhet och lika rättigheter att man drar tillbaka klausulen.

Dessutom finns det ett problem i ärendet som inte har antytts. Det är EU:s prioriteringar som ska avgöra huruvida man kan använda sociala krav. EU tycker att man ska prioritera antidiskrimineringsfrågor och jämlikhetsfrågor. Dessutom ger EG-rättgen möjlighet – snarare skyldighet – att ta fram lokalt bestämda sociala prioriteringar.

Till sist finns det också ett etiskt och politiskt problem som åtminstone Kristdemokraterna borde känna av. Det är möjligt att de har köpt detta med att helt avskriva klausulen. Men Kristdemokraterna föreslog i den här salen en klausul som var mera långtgående. Och vad gör ni nu? Ni har bestämt er för att diskriminering inte är en så viktig fråga. Ni gör ingenting. Det är så diskriminering ska bekämpas. Det är så man ska förverkliga idén om att diskriminering aldrig ska accepteras.

Återigen: Det är ett väldigt märkligt beteende.

Anförande nr 146

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag hade verkligen inte tänkt att gå upp i den här debatten. Jag får be om ursäkt, men jag är faktiskt lite irriterad.

Under den förra mandatperioden pratade ni en hel del om demokrati. Ni överklagade ett och annat beslut, om jag säger så, av formella skäl. Ni använde er av en term som lät lite märklig. Ni pratade om något slags demokratisk hygien som skulle återupprättas.

Nu sitter ni här, och nu tänker ni rösta emot en återremiss av ett ärende som inte är berett, som ni mycket väl vet inte är korrekt berett. Det sitter ju faktiskt en och annan i era bänkar som mycket väl förstår att vi har formellt rätt, som förstår att om det här ärendet skulle gå vidare, skulle det inte klara en juridisk process. Ärendet måste återremitteras och beredas.

Jag vill ha en votering i den här frågan, och jag vill att ni skäms lite grann när ni röstar emot den här återremissen.

Anförande nr 147

J o n a s E k l u n d (mp): Jag ansluter mig till föregående talare.

Jag tänkte nämna något om hur det just nu går till i verkligheten när man upphandlar ute i stadsdelarna innan den här policyn är beslutad. Jag sitter med i stadsdelsnämnden i Enskede-Årsta-Vantör, och vi har möte på torsdag. Till det mötet har vi fått ett tjänsteutlåtande där det föreslås att vi ska upphandla driften av ett servicehus i stadsdelen, Enskede nya servicehus som ligger i närheten av där både jag och finansborgarrådet bor. Såvitt jag vet är det ett väl skött servicehus som drivs privat på entreprenad, och jag har inget att erinra om att det upphandlas igen.

Något som jag verkligen har någonting att erinra mot är att tjänsteutlåtandet omfattar två sidor och innebär huvudsakligen att vi ska delegera förfrågningsunderlaget och antagandet av anbud till stadsdirektören. Nämnden ska bara besluta att servicehuset ska upphandlas. Den här upphandlingen är kanske ett av de största besluten under mandatperioden som över huvud taget ska fattas Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, hur vården ska bedrivas och vad som ska stå i beslutsunderlaget. Men det ska vi, enligt vad som är planerat, inte besluta om i nämnden.

Regler om hur man ska förfara i nämnden saknar jag i det här förslaget till policy. Det står bara att det ska vara en kommunikationsplan som anger hur förvaltning och

nämnd ska kommunicera. Men det bör finnas regler om att nämnden ska fatta de avgörande besluten.

Att upphandla vårdtjänster är ganska känsligt. Missförhållanden och fel i sådana tjänster är värre än när man upphandlar gatsten. Sådana fel har naturligtvis en tendens att hemlighållas i organisationer, oavsett om de är vinstdrivande eller inte. Men anställda i det offentliga har meddelarfrihet. De kan vända sig till medierna och berätta mycket om hur det ligger till. I privata företag kan det klassas som illojalt. För att lösa det problemet tycker vi i Miljöpartiet att det bör finnas en meddelarfrihetsklausul i de avtal som staden sluter med företag i dessa branscher. Det är någonting som ni kan fundera över under återremisstiden. Det skulle innebära att företagare förbinder sig att ge de anställda rätten att kommunicera antingen med medierna eller med staden och den aktuella nämnden just för att förhindra olika slags vårdskandaler och missförhållanden.

*§ 18 Motion om utseende av fler vigselförrättare i Stockholms stad
(utl. 2005:204; skrivelse 4))*

Anförande nr 148

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är ju ett tag sedan jag väckte den här motionen, och det är ett tag sedan jag blev konfunderad över Rogers förslag till avslag i stället för att bifalla motionen, vilket jag inte – och ingen annan heller – riktigt förstår.

Faktum är att det behövs fler vigselförrättare. Vi räcker inte till helt enkelt. Vigslar i Stockholm är en alldeles utmärkt PR-verksamhet för vår stad. Det kommer massor med människor hit, och det är ett sådant tillfälle när människor är glada och snälla. Det är inga andra tillfällen som man får en så stor chans att sälja staden som man får just då, och jag tycker faktiskt att det är viktigt.

I vår reservation står det sedan gammalt att man ska uppdra åt kommunstyrelsen att undersöka möjligheten till en utökning av tider för vigslar och registrering till att omfatta även söndagar. Jag tycker till och med att man bör titta på om tiden på lördagar kan fördubblas. Det bör också vara två vigselförrättare, för man orkar bara viga 20–22 par i två timmar. Sedan är man slut.

Jag ber er å det varmaste att bifalla min alldeles utomordentliga motion. Sedan ska vi sälja vår stad på ett bra sätt, trots ditt förslag, Roggan.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens reservation som innebär bifall till motionen.

Anförande nr 149

Borgarrådet M o g e r t (s): Det där med att ni ska sälja vår stad är väl ett annat ärende som kommer upp senare.

Som Inge-Britt sade var det väldigt länge sedan som motionen väcktes. Om jag minns rätt stod det i mina synpunkter – som jag hoppas att det nuvarande borgarrådet har ändrat – att det här borde lösas efter valet. Så det kanske är löst nu.

Anförande nr 150

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Egentligen, Roger, förstod jag inte vad du ville med ditt inlägg. Men frågan är löst i och med att ni fick avgå.

§ 22 Motion om isbana på Norra Latins skolgård

Konstfrusen isbana i Vasaparken

Skrivelse av Anders Broberg och Ewa Samuelsson (båda kd) (utl. 2006:62)

Anförande nr 151

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Vi finner Att Viviann Gunnarssons motion är besvarad och vill bara glädja oss åt att våra synpunkter om att det behövs fler isbanor för befolkningen i innerstaden har uppmärksamats genom att man anlade en isbana i Vasaparken, och det var ju trevligt. Det vore naturligtvis roligt att se fler isbanor anlades.

I övrigt har vi inget att anföra.

§ 25 Motion om skyltning av Stockholms tunnlar (utl. 2006:91)

Anförande nr 152

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! I september 2004 skrev vi en motion, Didar och jag, som handlade om att det saknades skyltar i de tunnlar som finns i staden. Först i april 2006 fick vi svar av borgarrådet Rönngren: "Av den anledningen" – han menar då mina synpunkter – "anser jag att förslaget i motionen är klokt och relevant". Han yrkade också bifall till motionen, och det är nästan den enda motion under föregående mandatperiod som dåvarande majoriteten biföll. Så jag och Didar är naturligtvis väldigt tacksamma över att vi har fått en motion bifallen.

Som bekant är nu alla tunnlar försedda med skyltar där också längden på tunnlarna anges. Det är väldigt bra. Jag tackar särskilt Leif Rönngren för den bifallna motionen.

Anförande nr 153

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det är ju kul att kunna glädja någon. Jag ser fram emot verkställigheten av det här beslutet som vi har fattat gemensamt här i kväll och hoppas också att det finns pengar till det.

§ 26 Motion om Skönhetsrådets avskaffande (utl. 2006:100)

Anförande nr 154

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det är sällan som man blir så påhejad när man ska gå upp och prata om en motion.

Motionen skrevs för några år sedan. Det festliga med Skönhetsrådet är att det i alla fall är en fråga som engagerar väldigt mycket. Men det som har varit spännande under processen sedan jag skrev motionen är att jag aldrig har fått så många positiva mejl och telefonsamtal från stockholmare. Jag tror att stockholmarna håller med oss i resonemanget, och det är också rätt spännande att kunna konstatera att vi faktiskt har nått en politisk enighet om att man ska se över arbetsformerna för Skönhetsrådet.

Alla vi som har varit politiskt aktiva i staden under en lång eller kort tid har olika erfarenheter där Skönhetsrådets arbetsformer och slutliga ställningstagande inte stämmer riktigt överens med den moderna storstad som vi ju alla vill att Stockholm ska vara.

Jag måste säga att jag är ganska nöjd över att – åtminstone lite grann – ha åstadkommit en intressant debatt om Skönhetsrådets förnyelse och utvecklingen av Stockholm. Dessutom kan vi nu i politisk enighet besluta om att se över Skönhetsrådets verksamhet, sammansättning och arbetsformer.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 27 Motion om förutsättningsskapande åtgärder för äkta bredband och tillgången till Internet via telenätet för stockholmarna (utl. 2006:101)

Anförande nr 155

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det här är en väldigt viktig och fin motion som fick ett väldigt trevligt svar från det förra finansborgarrådet, Annika Billström. Jag vill i den anda av positivism som vi nu försöker upprätthålla här i salen under dessa sista skälvande minuter ta tillfället i akt och tacka för det fina, utförliga och allmänt positiva svaret.

Den här motionen är ju fortfarande aktuell. Problemet var att den åsikt som Annika Billström och jag var överens om inte delades av den förra regeringen som har lämnat ett svar som i korthet gick ut på att detta inte föranledde några åtgärder, eller med vanligt, folkligt språkbruk: Stick och brinn!

Jag hoppas att den nuvarande regeringen ska inta en lite mer framåtlutande hållning i den här frågan. Dessa frågor är ju fortfarande viktiga och aktuella. Vi har i stor enighet i den här salen fattat beslut om att fullfölja satsningen på öppna nät, stadsnät, fastighetsnät och allt sådant som är en viktig del i att bygga vidare på Stockholm.

Men det är fortfarande så, mina vänner, att Internet är slut på Södermalm, och det är ett problem. Alla bor inte – som förra finansborgarrådet – på Södermalm, men jag tror mig veta att tillräckligt många södermalmsbor är irriterade över att Telia inte tycker att de ska få tillgång till Internet. Att det är u-landsproblem som vi har drabbats av och att det är Telias fel är vi överens om, eller hur Annika?

Det är sällan som jag har fått ett så entusiastiskt svar. Det är bara tråkigt att vi behöver vidta ytterligare åtgärder. Och vi hoppas att den nya regeringen är bättre än den gamla på att ta Telia i örat. Det är lite oklart vad som händer med Telias börskurs, men detta är en IT-politisk fråga som det är viktigt att vi fortsätter att driva. Så jag ser fram emot att få göra det tillsammans med Annika och andra.